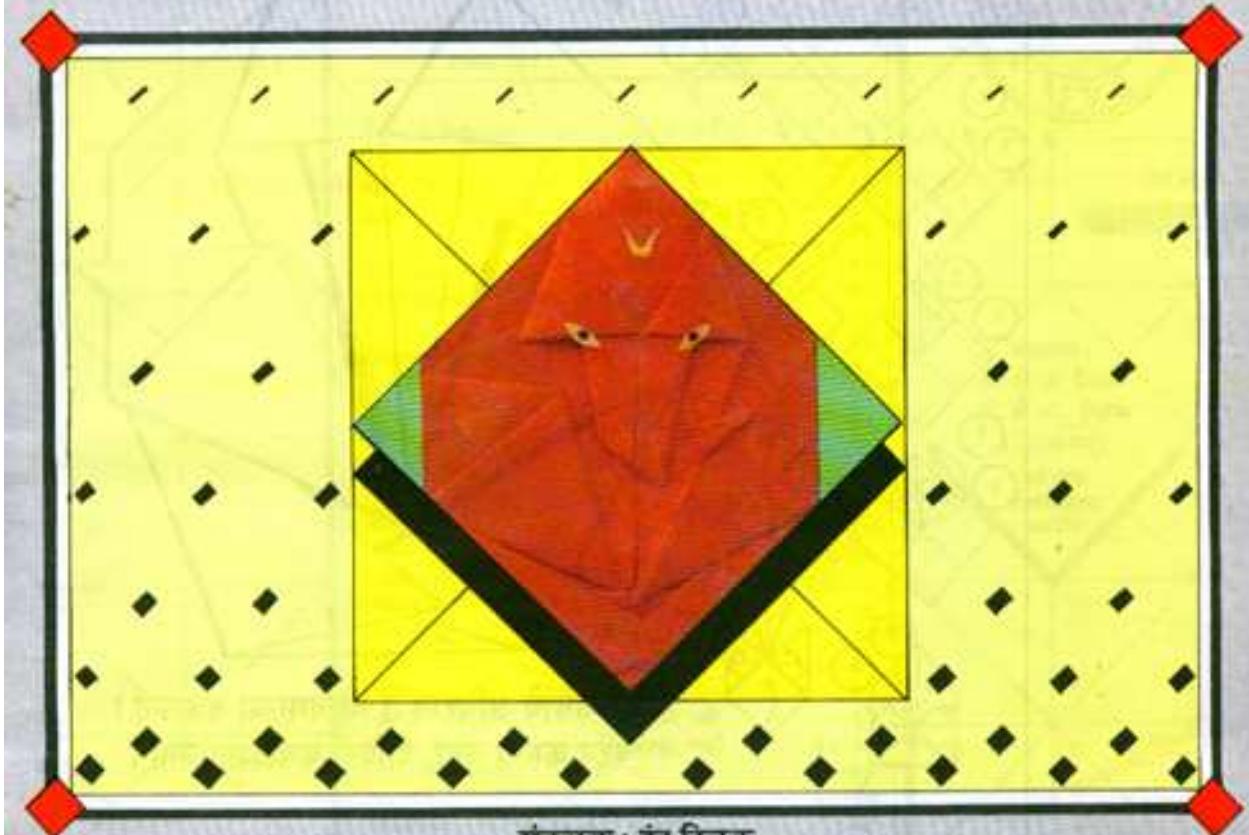

• ओ • रि • गा • मी •
• O • R • I • G • A • M • I •

३

संकलक : इंदू टिळक

お り が み

三

टिळक बंधु प्रकाशन,

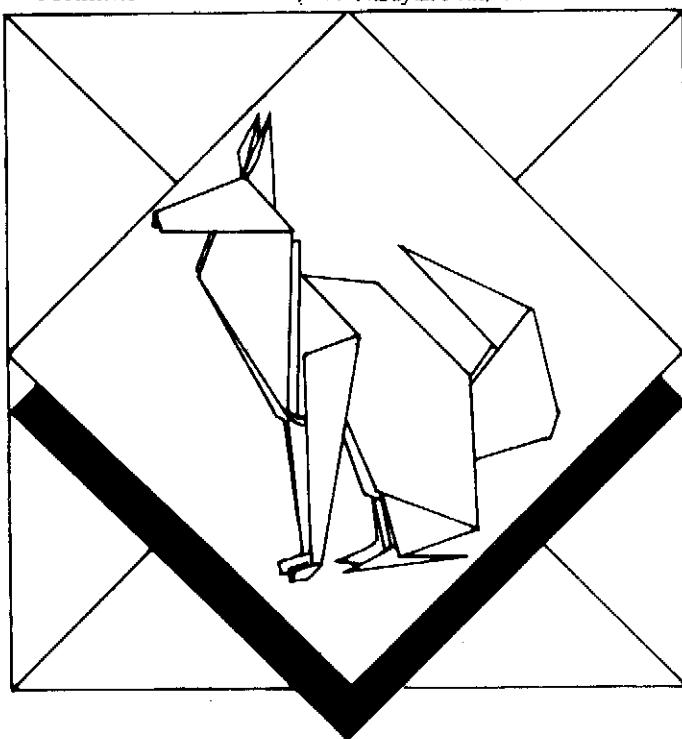
५६८ नारायण पेठ, पुणे ३०

Publishers : Tilak Brothers, 568 Narayan Peth, Pune-411 030.

राष्ट्रीय सैक्षणिक घोरणानुसार
महाराष्ट्र शासनाने खंजूर केलेल्या
इवता पाचवीच्या अभ्यासक्रमानुसार
योजलेले पाठ्यपुस्तक

ओरिगामी या जपानी कलेचा भारतीयांना
परिचय करून देण्यासाठी हे संकलित
फोल्डर मी तयार करीत आहे. ही कला
आत संपूर्ण जगात लोकप्रिय होत आहे.
भारतीयांनी या कलेचा आमंद उपभोगावा
हा मनातील हेतु आहे. कागदाचे तुकडे
जवळ बाळगून सराव करीत राहणे ही
कला आत्मसत करण्याची गुणिकल्पी
आहे. नव्या नव्या कलाकृति तयार करून
आपण या कलेत भर घालू या!

- इंदु टिळक

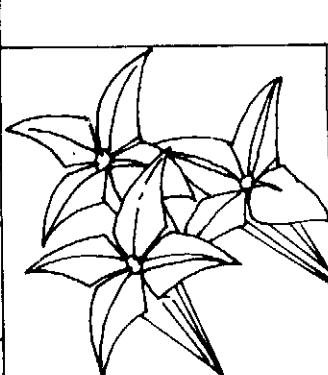
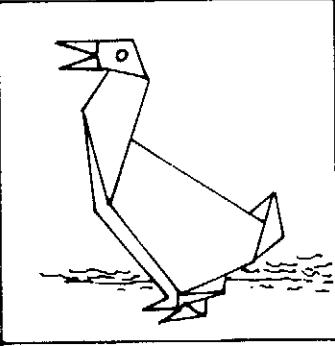
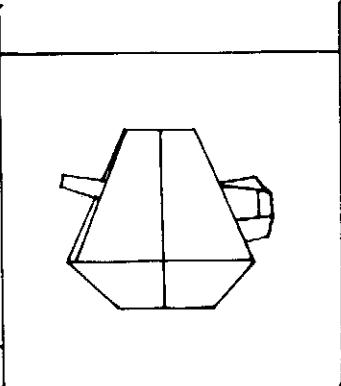
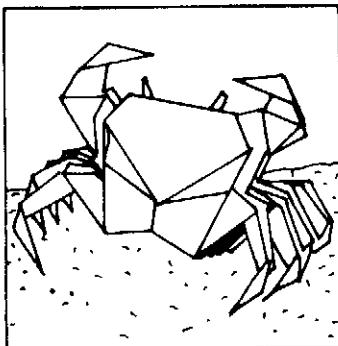

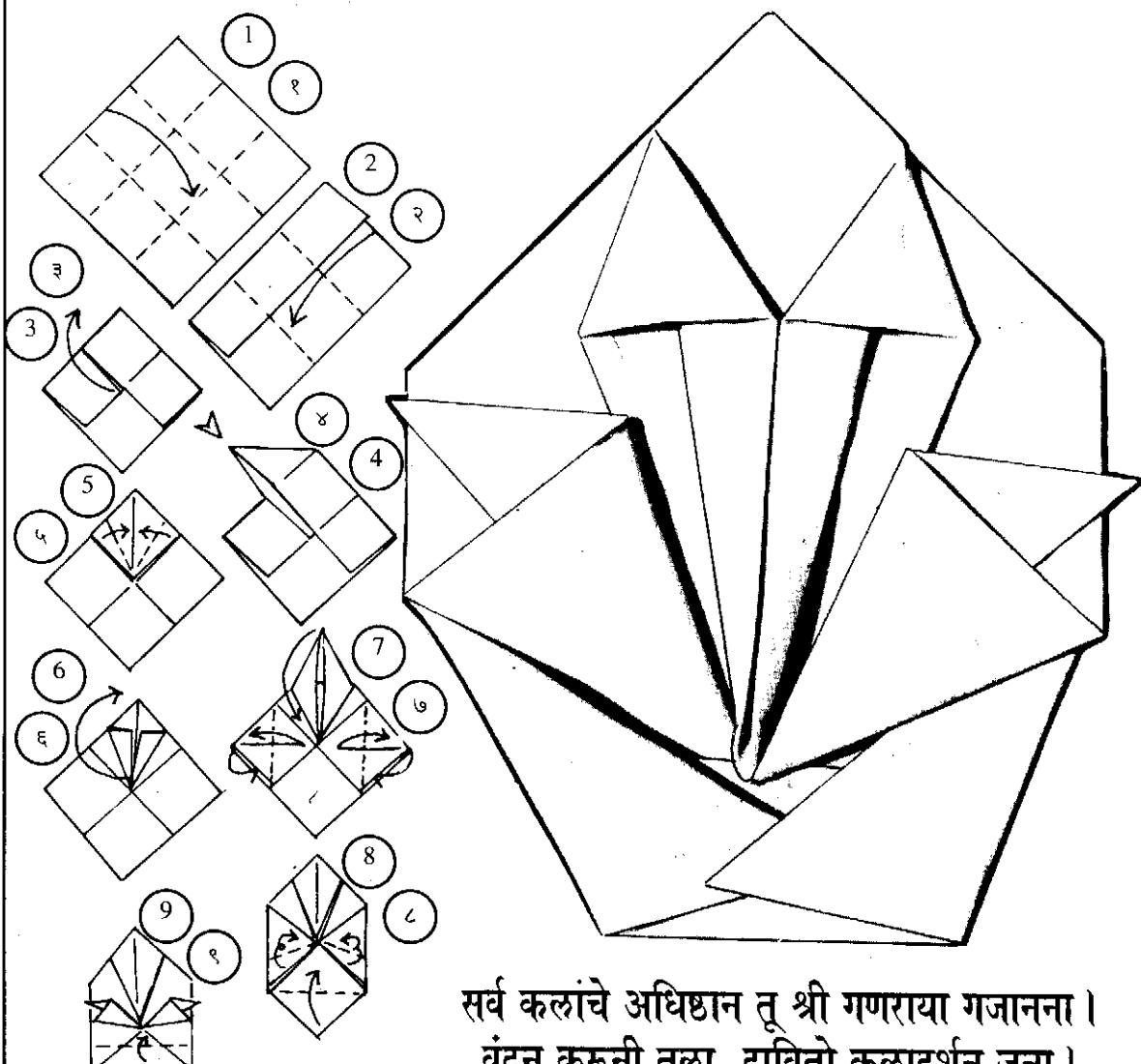
Recognised by Government
of Maharashtra as Per
National Educational Policy
as a Text book for St. V

The aim of this folder is to introduce 'ORIGAMI' Art to you. Origami is becoming popular all over the world. Always keep a piece of paper with you and try out different folds. Try this paper folding art and develop a fascinating hobby to derive pleasure and fun for years.

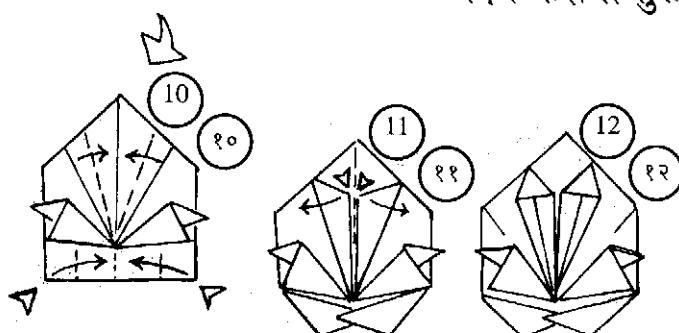
-Indu Tilak

क्रमांक : उपुक/१०८७/३०२६७/४/स

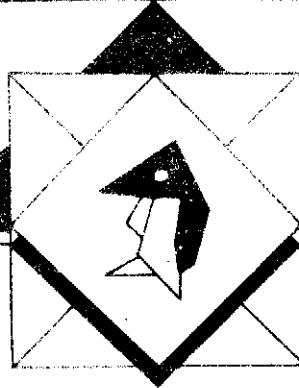

सर्व कलांचे अधिष्ठान तू श्री गणराया गजानना ।
वंदन करुनी तुला, दावितो कलादर्शन जना ।

निर्माती : इंदू टिळक
by : Indu Tilak

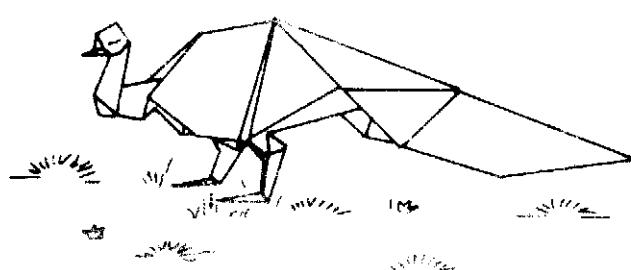

Contents

अनुक्रम

Signs & Sybols	2 to 6	खुणा व चिन्हे	२ ते ६
Basic folds	7, 8, 9	मूळभूत घड़या	७, ८, ९
Box	10	बॉक्स	१०
Box	11	बॉक्स पेटी, पत्र पेटी	११
Letter Jacket, Garland	12	पत्रपेटी, माल	१२
Box, leaf	13	बॉक्स, पान	१३
Phot-frame, leaf	14	फोटोफ्रेम, पान	१४
Trees	15	झाड़े	१५
Greeting Card	16	गेट कार्ड	१६
Bench	17	बाल	१७
Envelop, Sun	18	लिंगायत, सूर्य	१८
Letter Jacket	19	लेटर जैकेट	१९
Talking Fox	20	तोहँ हलवायाहा कोहहा थाम	२०
Bear	21	अस्वल	२१
Penguin, Star	22	घेन्गिलन, चांदणी	२२
Duck	23	बदक	२३
Crab	24-25	खेकडा	२४-२५
Umbrella	26-27	छत्री	२६-२७
Owl, Cap	28	घुबड, टोपी	२८
Frog	29	बेहूक	२९
Horse	30-31	घोडा	३०-३१
Giraffe	32	जिराफ	३२
Kettle, Bird	33	किटली, पक्षी	३३
Fox, Flowerbasket	34-35	कोलहा, परडी	३४-३५
Peacock	36-37	मोर	३६-३७
Kusudama	38-39 40	कुसुडामा	३८-३९ ४०
		कुसुडामा	४०

प्रकाशक:
डॉ. दी. ज. दिल्क
स्त्री, श्री, श्री, दिल्क
(दिल्क बंधु)
सर्व हस्तक
प्रकाशकालय
स्वामीन

मुद्रक : केसरी मुद्रणालय
५६८, नारायण पेठ,
पुणे ४११ ०३०

किमत २० रुपये

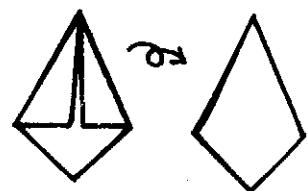
Signs & Symbols

खुणा व चिन्ह

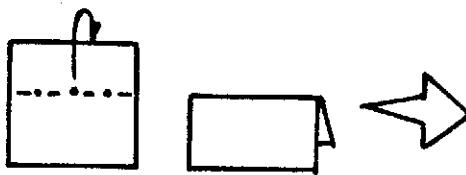
---- VALLEY FOLD
बैली फोल्ड

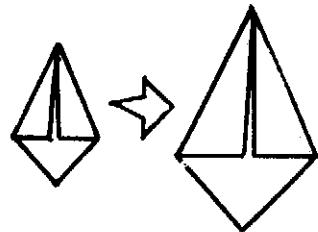
TURN OVER
उलटे करा

----- MOUNTAIN FOLD
माउंटन फोल्ड

Enlarge
मोठी आकृति

— CREASE
क्रिजा

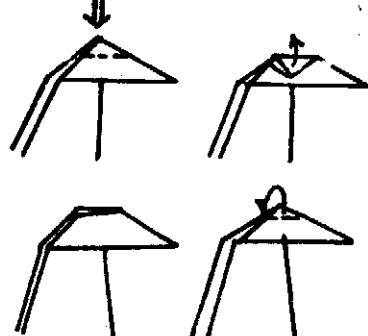
OPEN OUT
उलगडा

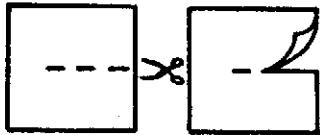
→ INSIDE VIEW
आंतील घडी

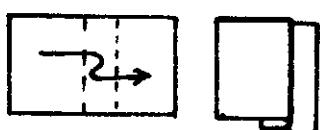
PUSH IN, SQUASH,
दाढा SINK

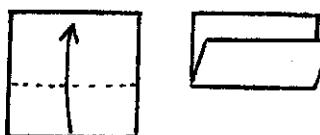
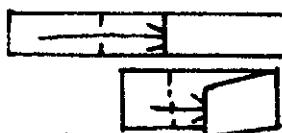
— CUT
कापा

→ FOLD OVER & OVER
परत परत घडी घाला

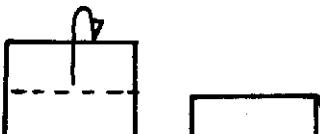
FOLD UNDER
आंत घडी घाला

FOLD & UNFOLD TO CREESE
घडी घाला व उलगडा

→ FOLD IN FRONT
पुढे घडी घाला

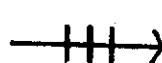
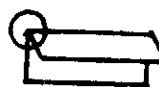

HOLD HERE
धरा

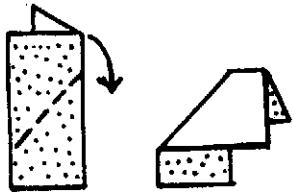
→ FOLD BEHIND
मागे घडी घाला

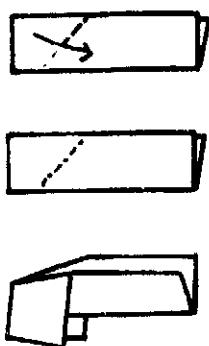
FOLD 3 TIMES
तिनवा घडी घाला

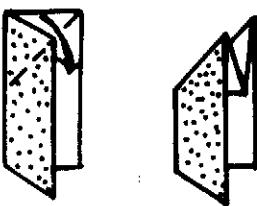
बंद बाजूची घडी हुड फोल्ड,
Outside reverse fold
or Hood fold

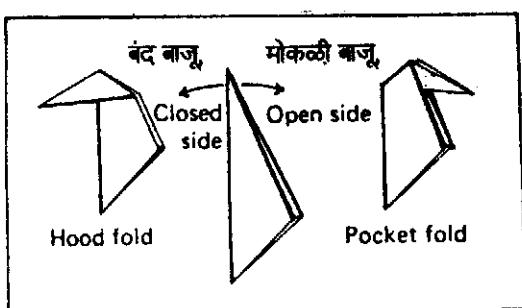
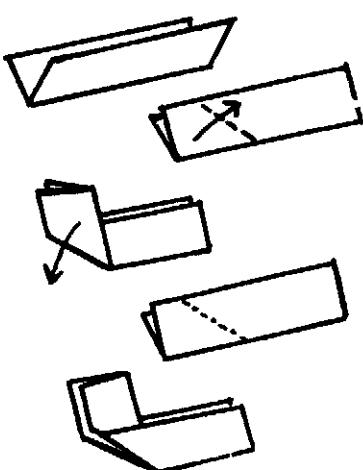
बंद बाजूची घडी,
हुड फोल्ड किंवा आउटसाइड
रिहर्स फोल्ड

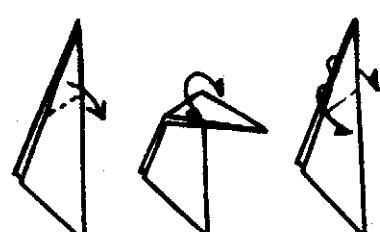
मोकळ्या बाजूची घडी, पॉकेट फोल्ड,
Inside reverse fold
or pocket fold

मोकळ्या बाजूची घडी, आतील बाजूने
केलेली घडी किंवा पॉकेट फोल्ड

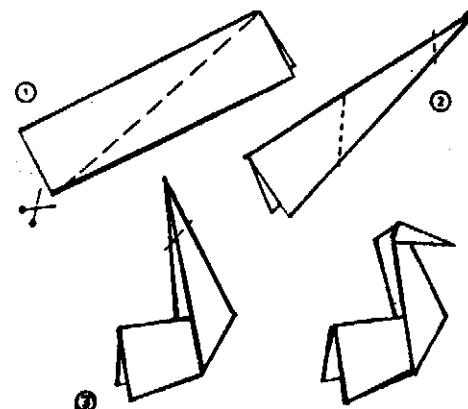

सफाईदार घडी घाला बाहेर दुमडा
Crease well, Fold outward

रिहर्स फोल्डस उल्टून करण्याच्या घडी

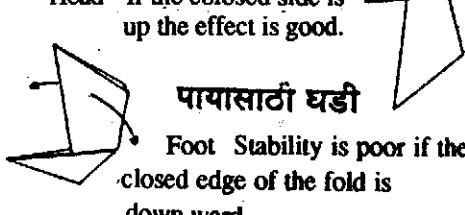
प्रत्येक घडीला एक बाजू बंद असते व एक बाजू मोकळी असते. यासाठी उल्टून टाकण्याच्या घडीचंवे दोन पकार असतात. बंद बाजूची घडी हुड फोल्ड किंवा आउट साइड रिहर्स या नावानी उल्लेखितात. मोकळ्या बाजूची घडी इनसाइड किंवा पॉकेट फोल्ड या नावाने ओळखतात. या दोनहि घडी चांगल्या आल्याशिवाय ओरिगामीच्या अनेक कलाकृती येत नाहीत. आकृति पाहून याचा सराव करावा.

You can practise Reverse Holds with a triangular piece of paper.

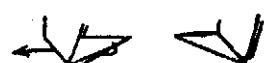
रिहर्स फोल्ड
Reverse Folds

Head - If the colosed side is up the effect is good.

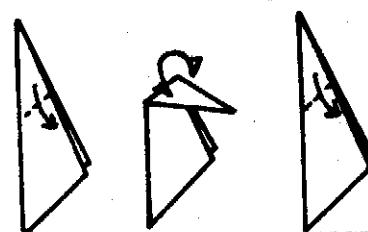
पायासाठी घडी

Foot Stability is poor if the closed edge of the fold is down ward.

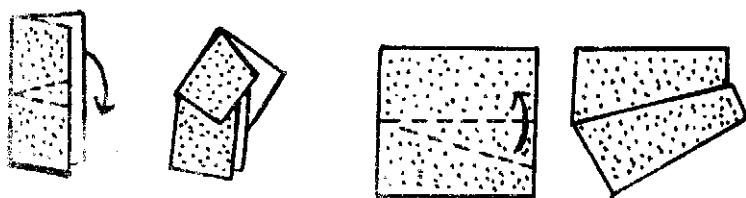

पायासाठी बंद बाजूला घडी घेतली तर साली
टोक येते. हीच घडी जर प्रथम मोकळ्या बाजूला
घेऊन नंतर घडी घालून मारी घेतली तर पायाला
स्थिरता येण्यास घडीचा उपयोग होतो व
कलाकृती उमी गह शकते. शिवाय पायाला योग्य
असा आकार येतो.

समाईदार घडी घाला आत दुमडा
Crease well, Fold inward.

Symbols and Folding Techniques

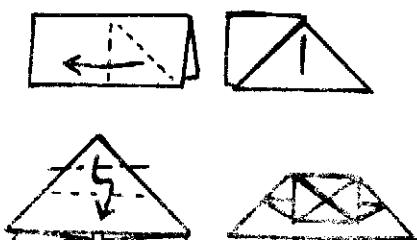
Swivel

This is similar to a pleat, but instead of making a parallel fold, the second fold meets the first at the edge of the paper and then goes off at an angle.

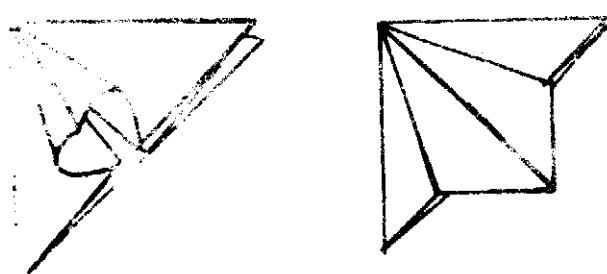
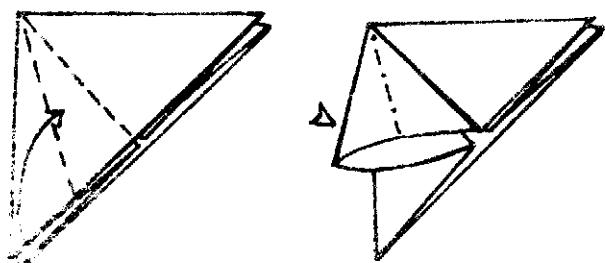
क्रिप

क्रिप ही एकावर एक येणारी घडी आहे. फरक एवढाच की धातलेल्या दोन्ही घड्यांची टोके बाजूला एकत्र मिळतात.

स्कॅश

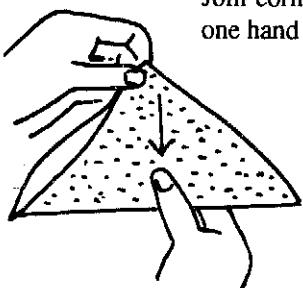
स्कॅश ही अत्यंत महत्त्वाची घडी असून ती सरावाने घालता येते. प्रथम घडी घालून खुणा घेऊन नंतर खुणांच्या आघाराने घडी उचलून दाबावी. दाबलेल्या बाजूंच्या मध्ये फट राहू नये.

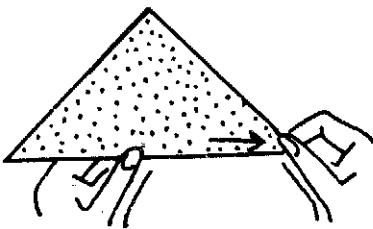
Squash Fold

Start with a Water Bomb Base

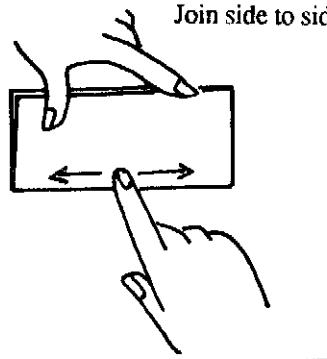
1. Make the Valley Fold indicated at the base of the flap.
2. Hold the flap upright, and squash it.
3. Squashing half done.
4. Squash Fold completed, with centre crease exactly in line.

Join corner to corner then run the finger and thumb of one hand to the side. Return this hand to the centre.

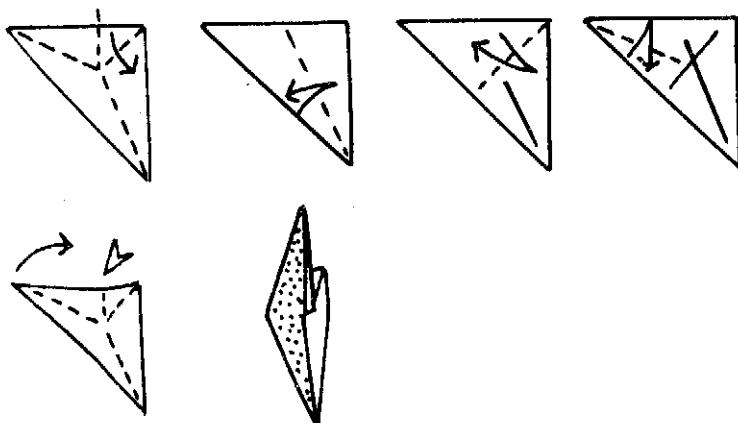
टोकाला टोक जुळवून तिरपा मध्य काढा.

बाजूला बाजू जुळवून आडवा मध्य काढा.

बोटाने घडी सफाईदार करा.

A Rabbit's Ear procedure can be applied to any flap of paper.

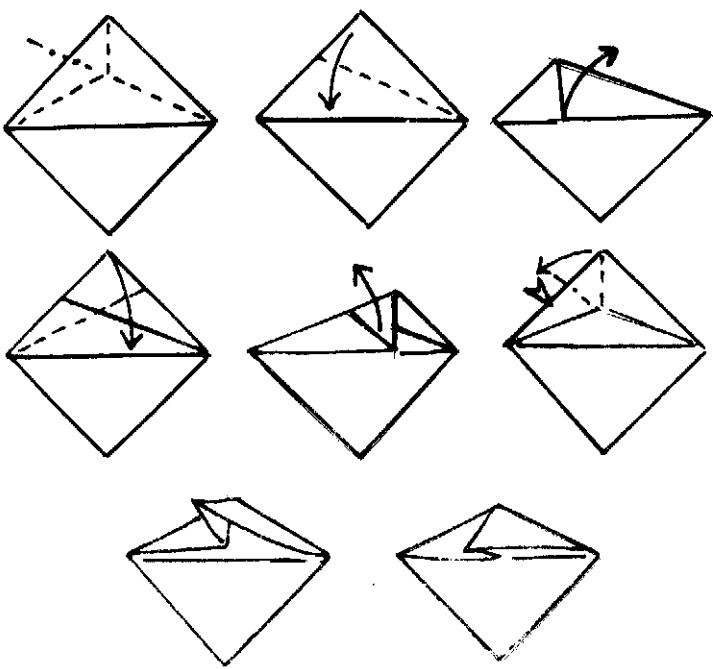
रोबिट इअर

१) मध्य काढा २) बाजू मध्यापर्यंत दुमझन खूण घ्या ३) दुसरी बाजू मध्यापर्यंत दुमडा ४-५) टोकाची घडी घालत दोन्ही बाजू खुांच्या वर दुमडत जा ६) टोक बाजूला दुमडा. दोन्ही बाजूंच्या मध्ये फट नको.

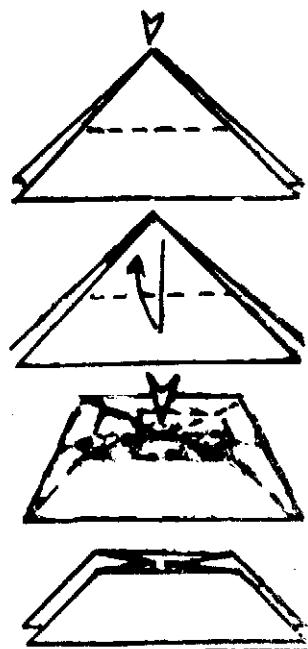
1. The standard mnarkings for a Rabbit's Ear.
2. Valley Fold.
3. Valley Fold made; unfold.
4. Valley Fold again.
5. Valley Fold made; unfold
6. Fold the flap into the crease made, and fold the point over to the left.
7. Half done.
8. Rabbit's Ear completed.

सिंक

१) वॉटर बॉबची घडी घाला २) घडी दुमझन खूण घ्या' ३) घडी उलगडून मधला भाग आत-दाबत आकृति पाहून त्याप्रमाणे घडी घ्या. चारी बाजूंच्या आत घड्या घालत गेल्यास घडी जमते.

A method of pushing in a point or edge between four layers of paper. The first diagram (1) shows the instruction, when this fold is used in the creation of a particular model. This starting point is a waterbomb base, see page 22. (2) First mark the fold line by a simple valley fold and return (3) Open up the paper and flatten the point. Make the square of crease lines into mountain folds and squeezing adjacent mountain folds together, push the centre point down. The final diagram (4) shows the completed sink.

इनसर्ट

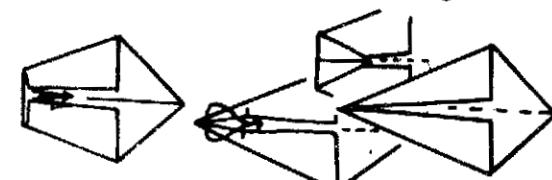
टोक न दुमडता घातलेल्या घडीच्या आत सक्रवून देता येते. यामुळे ते वर दिसत नाही. प्रथम घडी घालून उलगडून खूण घ्यावी व त्या खुणेवर घडजा वर उचलून टोक आत घालावे. यामुळे घडीला नवीन रूप येते.

Inserting : Hold and return to original position. Then insert inside.

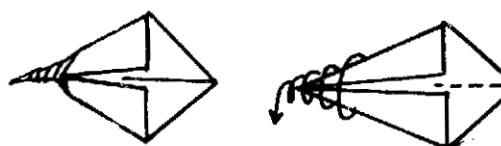
कर्लिंग

पाकळ्या वळवताना याचा उपयोग होतो. मिश्या, शेपूट यांना थोडे वळण दिले तर कलाकृति अद्यिक चांगली दिसते.

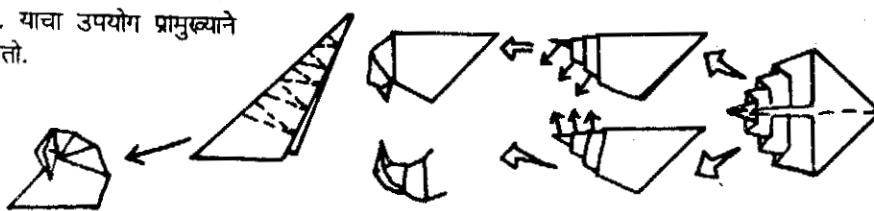

पुलिंग

एकाकडे एक घडजा घालून बंद बाजूने त्या जर थोड्या ओढल्या तर घडीला बाकदारपणा येतो. याचा उपयोग प्रामुख्याने झिंगा बनवताना होतो.

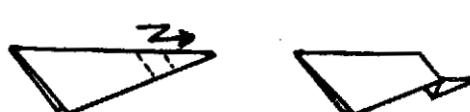
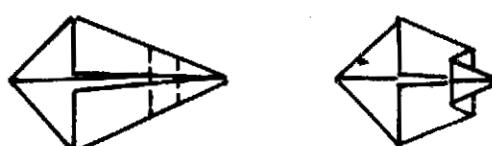

Curling : As a finishing touch for flower petals, animal tails, or moustaches, curling is most effective.

शिडीची घडी

१) टोक प्रथम तुटक रेषेवर आत दुमडा.
२) पुन्हा बाहेर दुमडा. या घडीचा उपयोग नको असलेला भाग आत घालण्यास होतो.

Pull Fold : This fold, used to make the tip part of an angle slender, is often found in tails of origami animals or in the heads of origami human figures. In some cases, the paper is pulled forward as in A and B in others the paper is tucked inward. In either case, the fold is easier to make if proper creases are made beforehand.

Pulling : Interesting effects result from pulling series of stairstep folds. A series of pocket folds produces a curved form

रॅबिट इअर

१) मध्य काढा २) बाजू मध्यापर्यंत दुमडून खूण घ्या ३) दुसरी बाजू मध्यापर्यंत दुमडा ४-५) टोकाची घडी घालत दोन्ही बाजू खुणांच्या वर दुमडत जा ६) टोक बाजूला दुमडा. दोन्ही बाजूंच्या मध्ये फट नको.

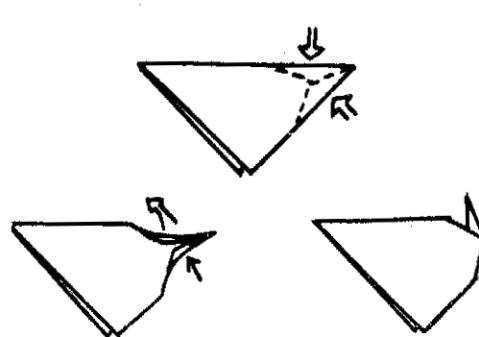

Stairstep Fold : As the name indicates, the step fold is made by combining a valley and a peak fold to form a kind of pleat.

पिंच फोल्ड

पिच म्हणजे चिमटा केये. यासाठी प्रथम तुटक रेषांवर घडजा घालून खूण घ्याव्या, नंतर टोक चिमटावे व पुढील खूणांवर आत घालत दाबावे. ही घडी करून पाहाण्यानेच येत जाते. खूप सरावाने ती सहज बसते.

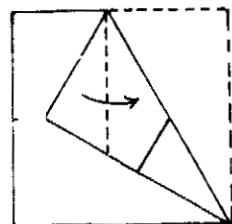
Pinch Fold : Like the pull fold, the pinch fold is used to narrow a corner, though in the latter there is no pleat or step as there is in the former. The fold is complete at step 2; depending on the nature of the paper, this fold can produce great stability.

The narrow tip can, however, be folded further to produce the shape in step 3.

मूलभूत घड्या

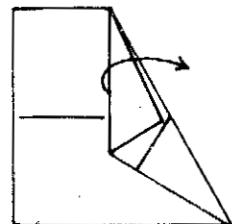
Basic folds

①

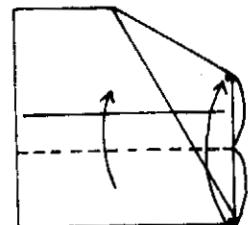

To devide the Paper in
three equal parts.
कागदाचे तीन सारखे भाग
करणे.

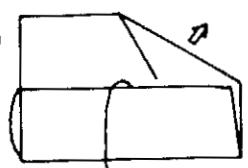
②

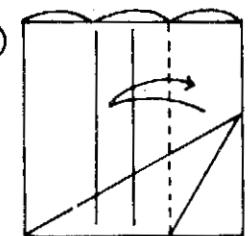
③

④

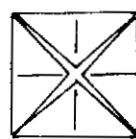
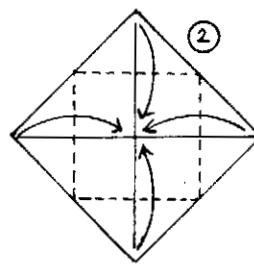
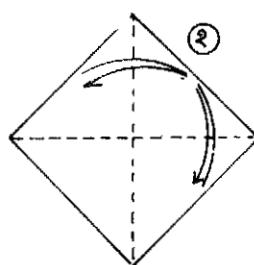

⑤

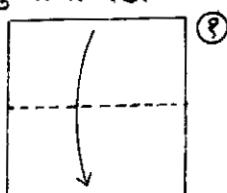

Euclidian Triangle समभुज त्रिकोण

iBlits Base :

फुग्याची घडी Water bomb base

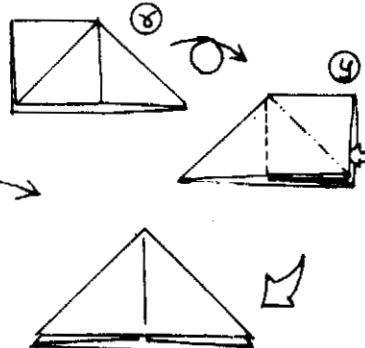
①

②

③

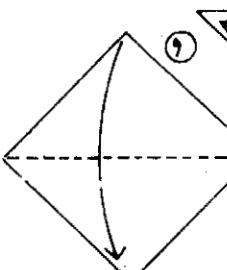
④

⑤

रुमाली घडी

Square base, Preliminary base

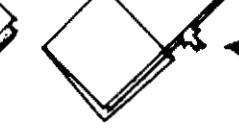
①

②

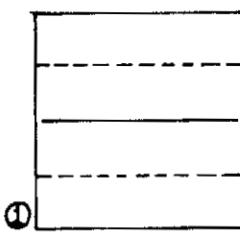
③

④

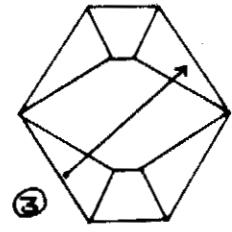
⑤

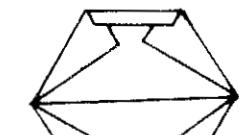
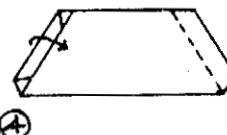
①

②

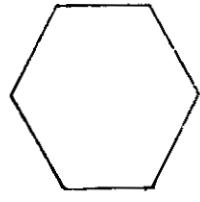
③

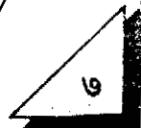
षटकोन : Hexagon

④

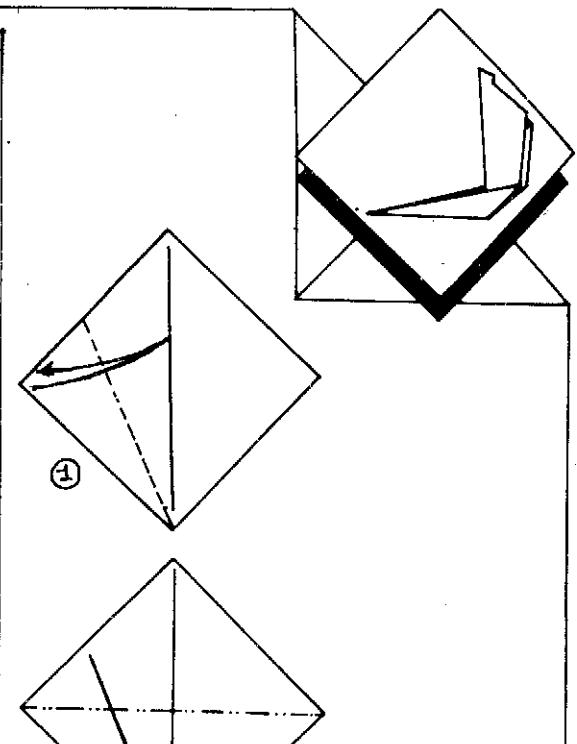
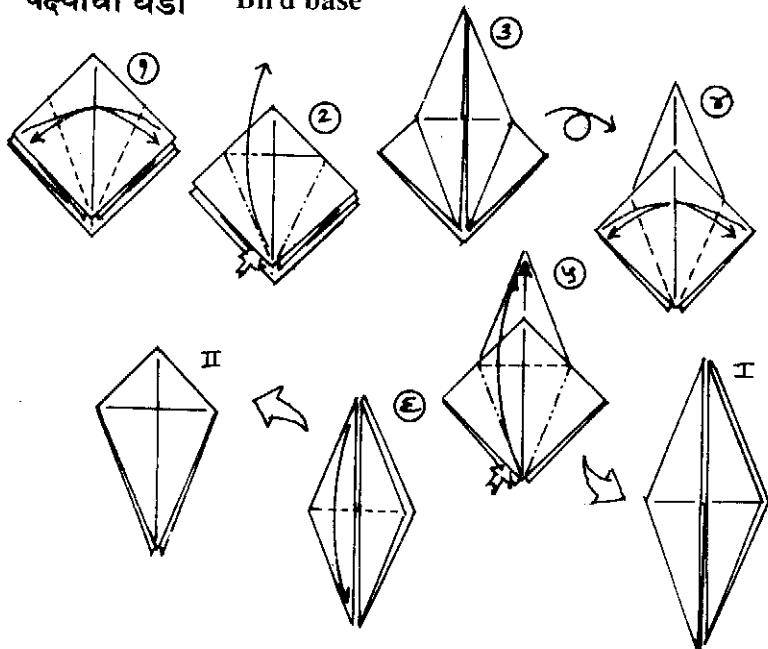

⑤

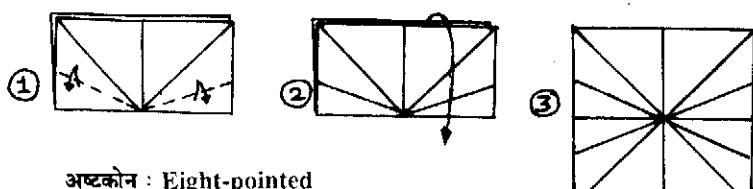
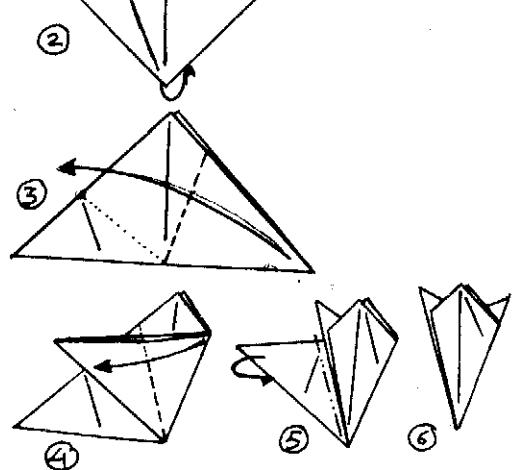
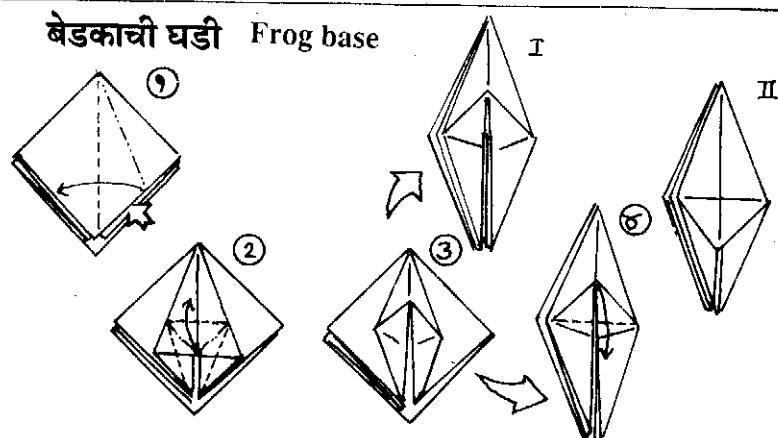

⑥

पक्ष्याची घडी Bird base

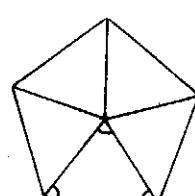
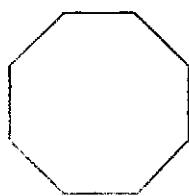
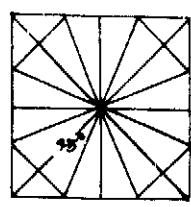
बेडकाची घडी Frog base

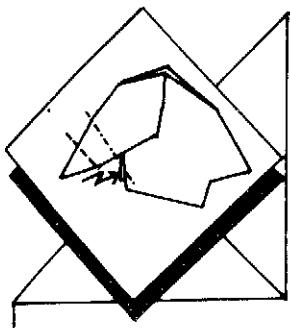

अष्टकोन : Eight-pointed figure

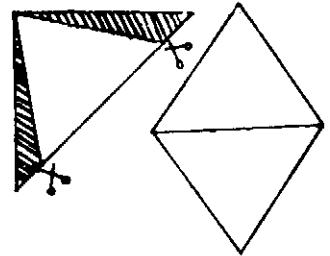
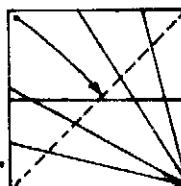
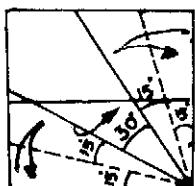
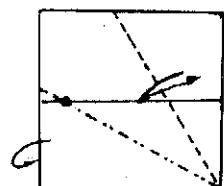
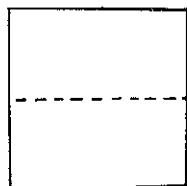
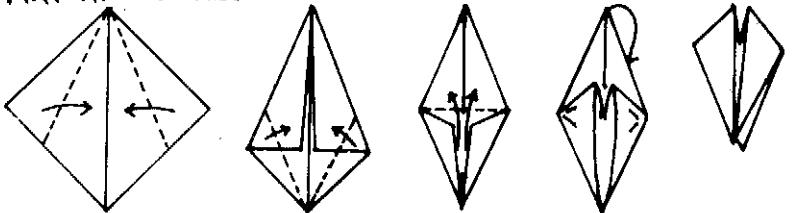

पंचकोन : Pentagon

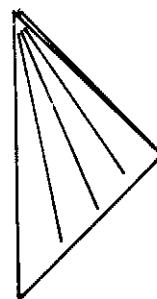
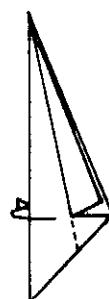
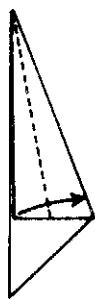
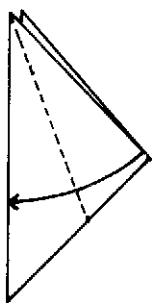
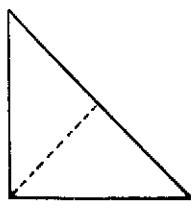

फिश बेस Fish base

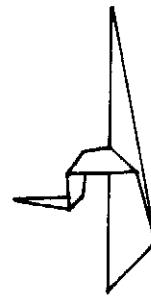
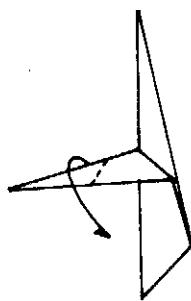
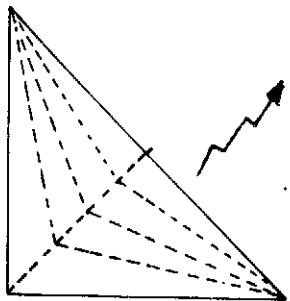

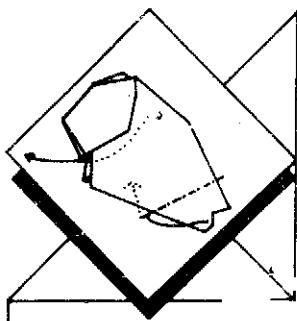
चौकोनी कागदातून झॉबस
तयार करणे.

To cut rhombic Paper
out of square.

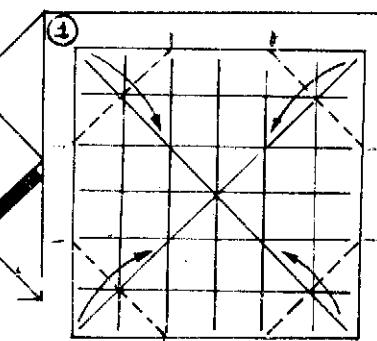

त्रिकोनी कागदाची फांटी.
Branch out of right-angle triangl.

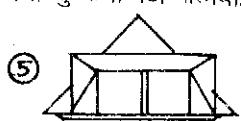
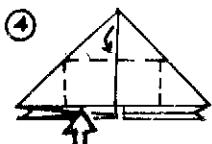

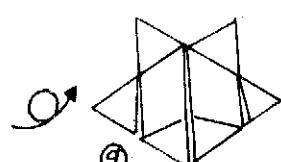
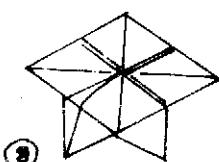
कप्पे Divider

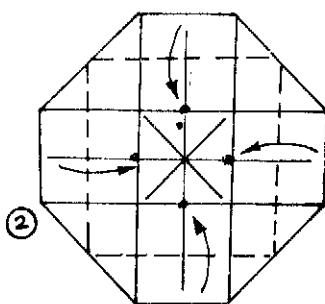
- १) कागदाचे सारखे तीन भाग करून त्या तीन भागांचे पुन्हा पडव्या घालून मध्य काढा. आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे कोपेरे दुमडावे. २) तुटक रेषांवर चारी बाजू दुमडव्या.
३) तयार घडीची फुग्याची घडी घालावी.

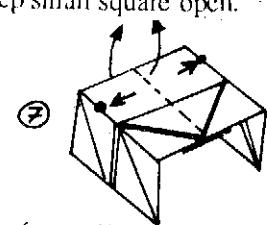
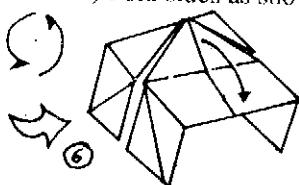
- ४) बरचे टाके खाली घेऊन घडीचा मध्य काढावा.
५) बाणाने दाखविल्याप्रमाणे बाजू वर उचलावी. एक पुढीन व एक मागून दोनही बाजूंना बाकाप्रमाणे बाजू उभ्या राहातील. ६) वरील टोक एका बाजूस दुमडावे.
७) आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे मध्यापासून दोनही बाजू जुळाव्या.

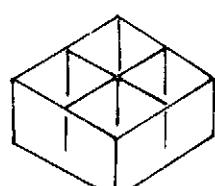
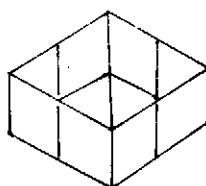
- ८) आकृतीत दिसत असल्याप्रमाणे टेब्लासारखी घडी तयार होईल. खाली चार दिशेला चार घड्या तयार होतील.
९) वरील घडी उलटी करून तयार बॉक्समध्ये बसावावी.

- १) Divide paper into three equal parts
२) Again mark the centres of all parts.
Fold corners as shown.
३) Fold sides as shown. Keep small square open.

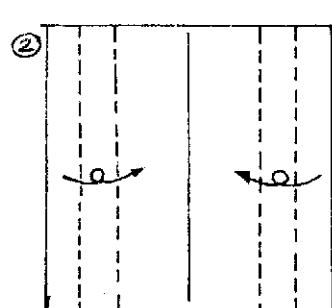
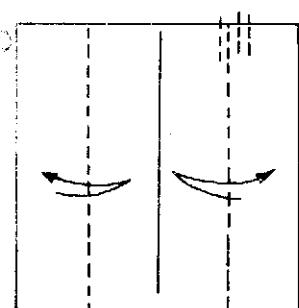

- ४) Fold upper end down and mark the centre.
Fold left and right ends to mark the centres.

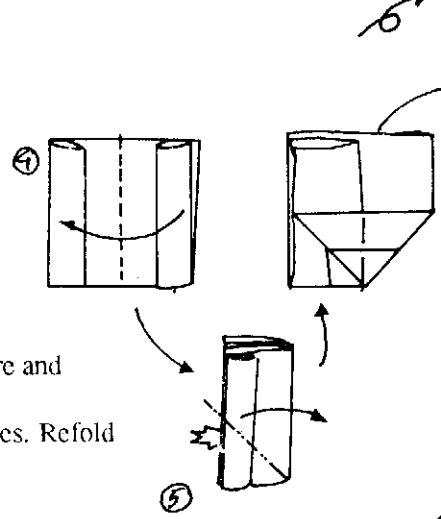
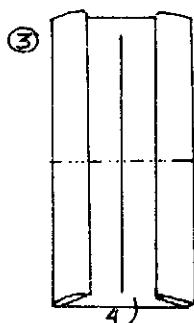

- ५) Lift up the central part up as a door or bench from both the sides. Fold top flap on the side.
६) Fold side to side and divider will be ready.

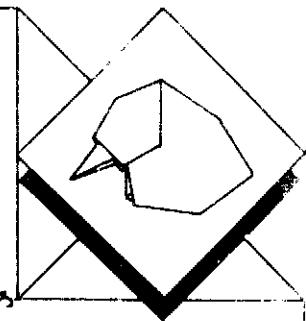
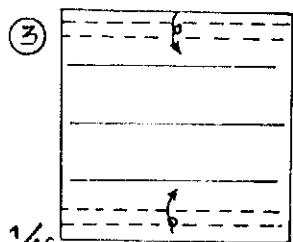
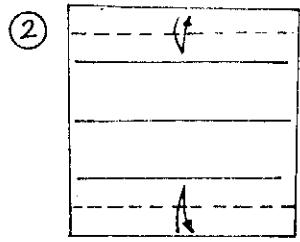
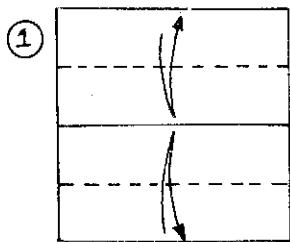
बॉक्स - २

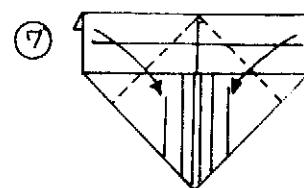
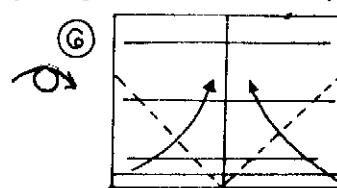
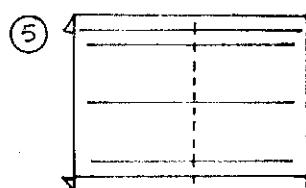
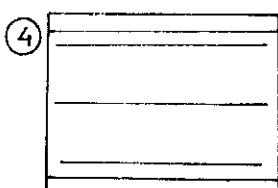
- १) बाजू मध्यापर्यंत दुमडून खुणा घ्या.
२) दोन्ही बाजू खुणेपर्यंत दुमडून तयार घडी पुन्हा दुमडा.
३) मागील बाजूने मध्यावर घडी घाला.
४) घडीची उभ्या मध्यावर घडी घाला.
५) घडी उलगडून कोपेरा दाबा.

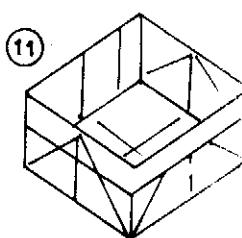
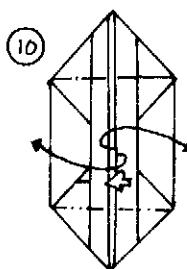
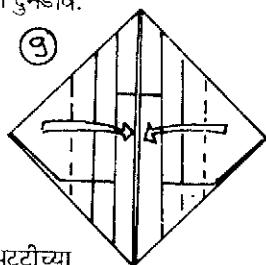
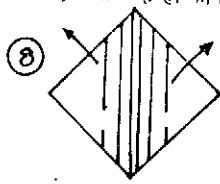
- १) Fold and unfold sides to the centre and mark the creases.
२) Fold opposite edges to the creases. Refold the same.
३) Fold at centre to the back side.
४) Fold at vertical centre.
५) Open out the fold and squash. Turn the model.

**बॉक्स
Box**

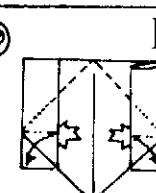
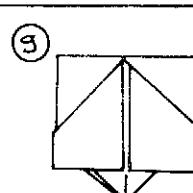
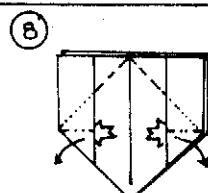
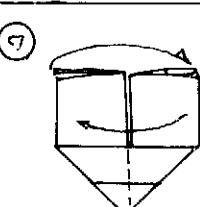
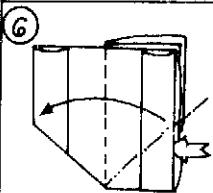

- १) बाजूला बाजू मिळवून प्रथम मध्य काढावा. दोन्ही बाजू मध्यापर्यंत दुमडून पुऱ्हा उलगडाव्या. खुणा मिळतील.
- २) वरील घडीमुळे मिळालेल्या खुणेचा उपयोग करून बाजू पुऱ्हा दुमडाव्या व उलगडाव्या.
- ३) वरील खुणांचा उपयोग करून बाजू पुऱ्हा दुमडाव्या.
- ४) दोन्ही बाजूना १/१६ रुंदीची पट्टी तयार होईल.
- ५) तयार घडी पालथी करावी.
- ६) घडीच्या उभा मध्य काढून खालील दोन्ही कोपे मध्यापर्यंत दुमडावे.
- ७) वरील दोन्ही कोपे मध्यापर्यंत दुमडावे.

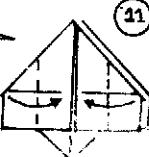
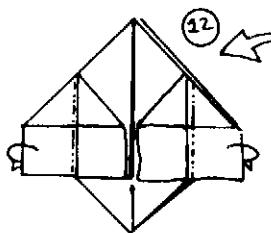
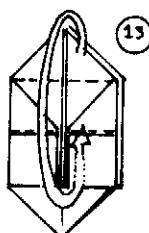
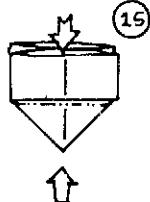
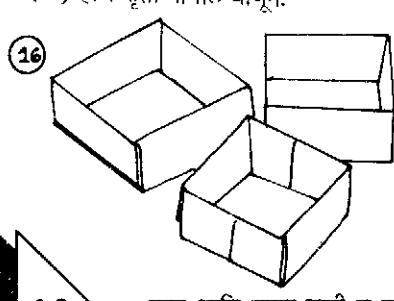
- ८) वरील कोपे पुऱ्हा उलगडून पट्टीच्या आत टोके सरकवून गुंतवावी.
- ९) बाजूवे कोपे पट्टीच्या आत गुंतवावे.
- १०) मधून खोलून बॉक्सला आकार द्यावा.

8) Fold left and right corners to the centre and tuck in.
Open out and shape.

- ११) घडी पालथी करून दुसरी बाजू उलगडून दाबा.
- १२) मागून पुढून बाजूला बाजू जुळवून बाजू बदला.
- १३-१४) बाजूच्या पट्ट्याचा आतून मोकळ्या करून कोपे दुमडा.
- १५) हीच कृती मागील बाजूने.

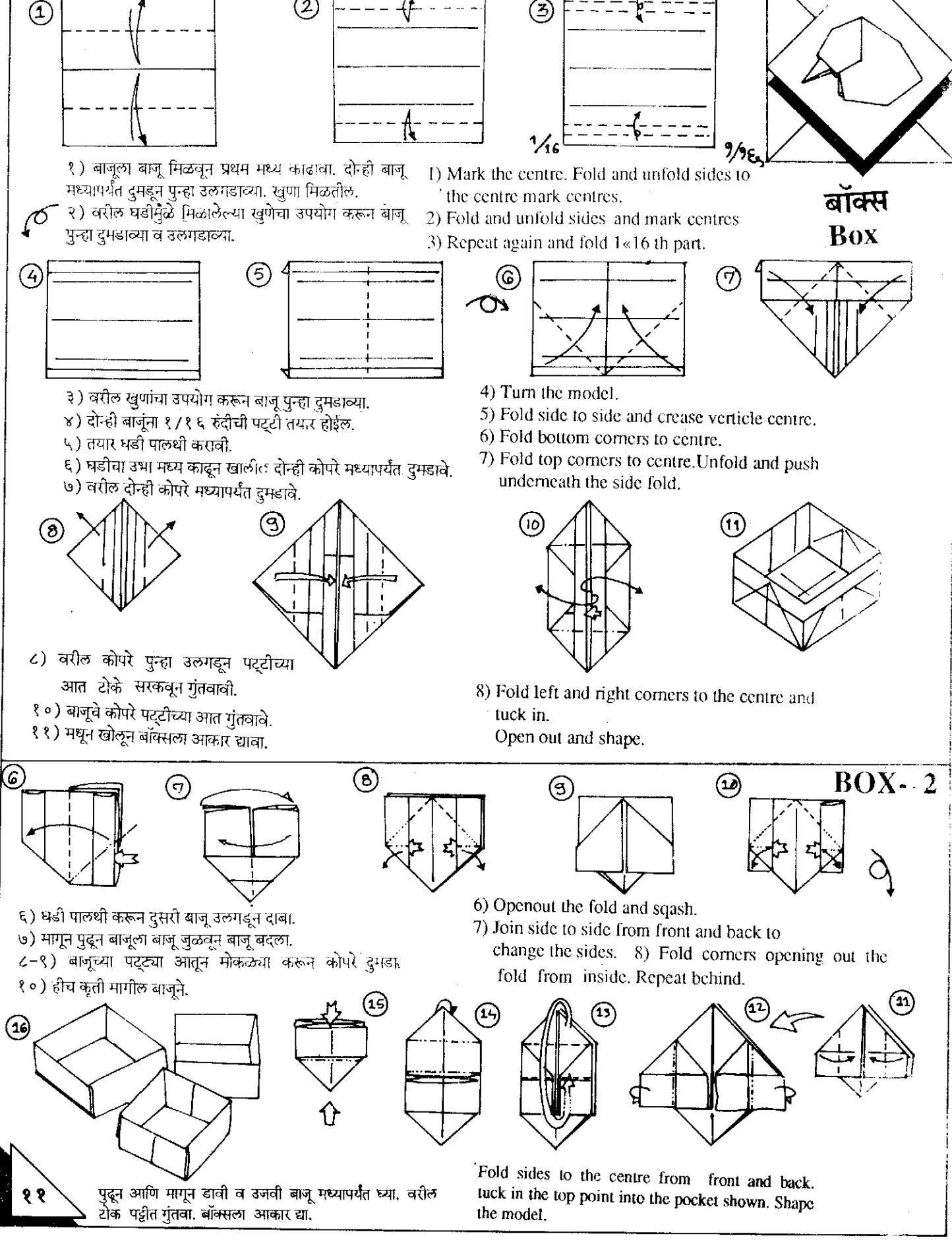
6) Openout the fold and sqash.
7) Join side to side from front and back to change the sides. 8) Fold corners opening out the fold from inside. Repeat behind.

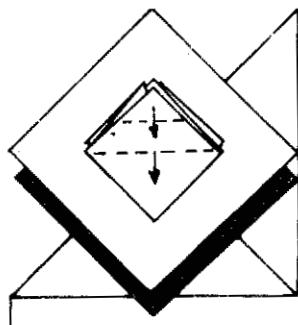

११

पुढून आणि मागून डावी व उजवी बाजू मध्यापर्यंत घ्या. वरील टोक पट्टीत गुंतवा, बॉक्सला आकार द्या.

Fold sides to the centre from front and back. tuck in the top point into the pocket shown. Shape the model.

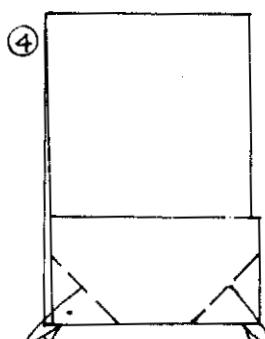
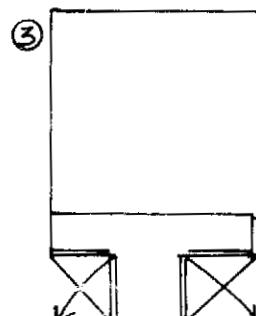
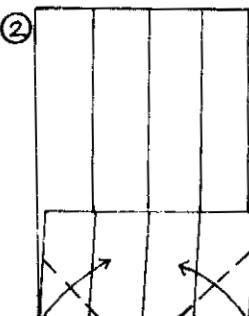
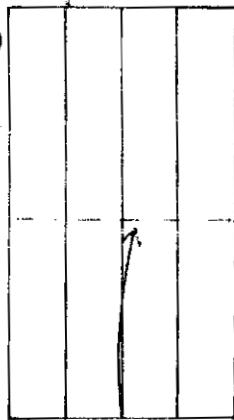
पत्र पेटी

Letter Jacket

कागद आकर्षक डिझाइनचा जाड

२ : १ रेकटंगल

१) आकृतीत दाखविलेले आडवे-
उधे मध्य काढा.

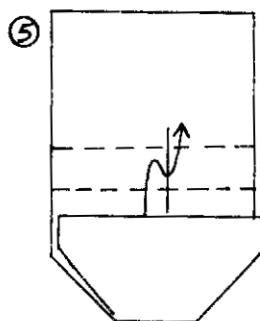

२) खालील बाजू मध्यापर्यंत दुमडा.
२) Fold bottom side to centre.

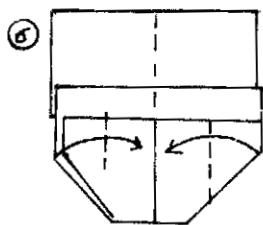
३) खालील कोपे दुमडून उलगडा.
३) Fold and unfold corners.

४) इनसाइड रिहसे फोल्डने कोपे
आत दुमडा.

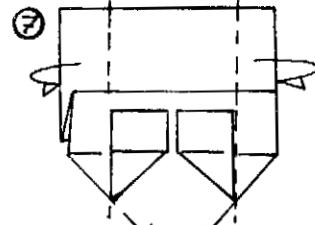
४) Inside reverse fold corners.

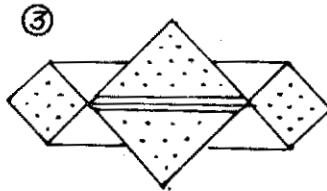
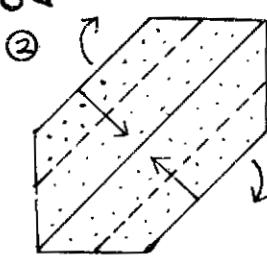
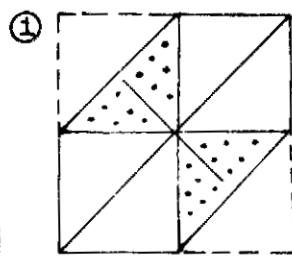
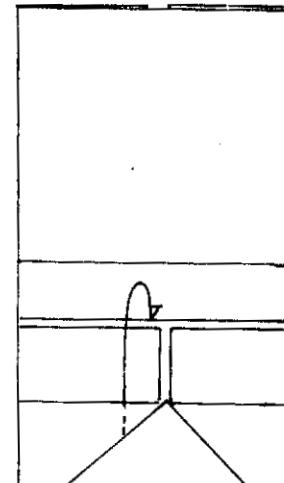
५) मध्याच्यावर एक फ्लेट दुमडा.
५) Fold up a pocket from
centre.

६) पुढून आणि मागूस बाजू मध्या-
पर्यंत दुमडा.
६) Fold sides to the centre,
front and back.

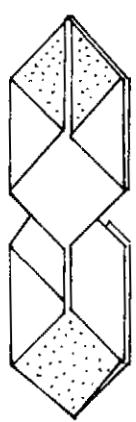
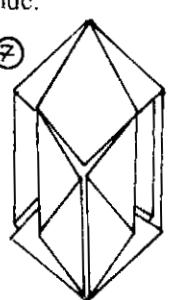
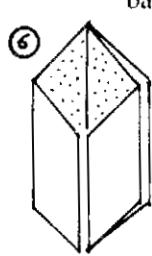
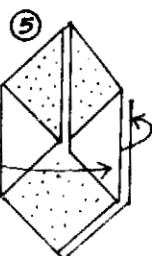
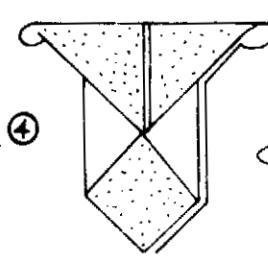
७) त्रिकोनाच्या वरील पट्टी आत
दुमडून चिकटवा.
७) Tuck in the pocket upper
portion above the triangular
folds.

माळ : Garland

Use squares colourful paper 6x6 c.m. Mark the diagonal centre. Fold corners to the centre.

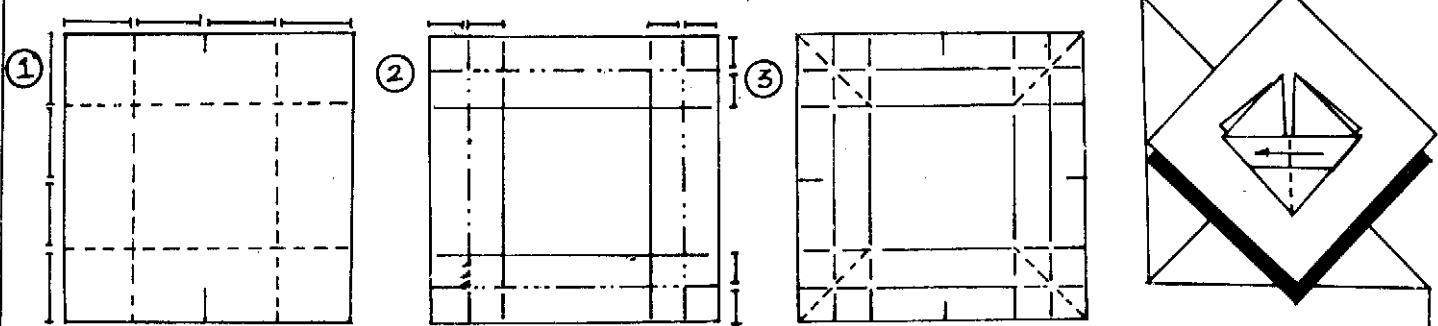
Turn the model. Fold sides to the centre. Join bottom end and top end together from backside.

आकर्षक रंगाचा चौरस ६x६ सें. मी. तिरपा मध्य काढा.
कोपे मध्यापर्यंत घ्या.
कलाकृती उलटी करा.

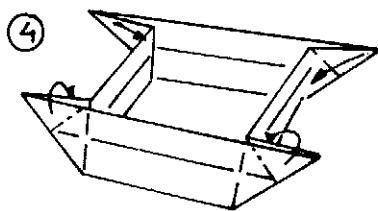
Fold corners in. Make two units and insert one into another.

बॉक्स (ज्ञाकणाप्रमाणे वापरता येईल.)

- १) बाजू मध्यापर्यंत दुमडून तुटक रेषांच्या खुणा घ्या.
- २) बाजू मागील बाजूने तुटक रेषांपर्यंत दुमडून खुणा घ्या.

३) कोपरे दुमडून तिरप्या खुणा घ्या.

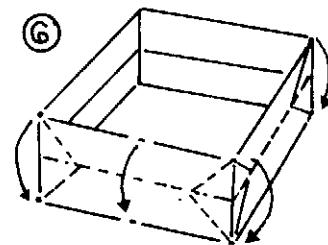
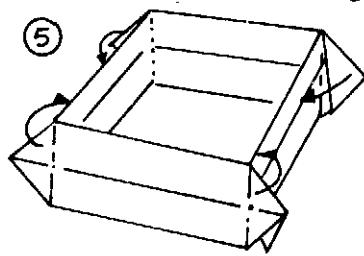
४) कोपरे चिमटून बाजू उभ्या करा.

५) कोपच्यांची टोके दुमडून घ्या.

1) Fold sides to the centre and crease dotted lines.

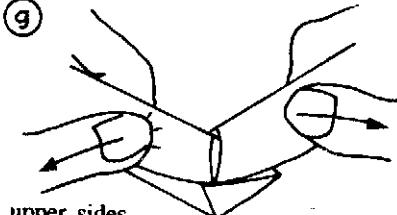
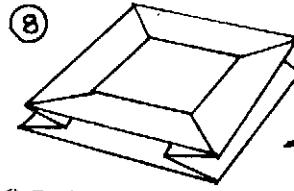
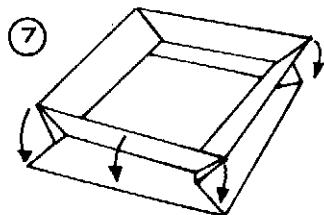
2) Make mountain folds midway between the valley quarters and the edges.

3) Fold corners to mark diagonals at the corners.

4) Fold the triangular flaps two to the left and two to the right fold corners as shown.

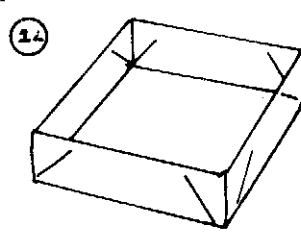
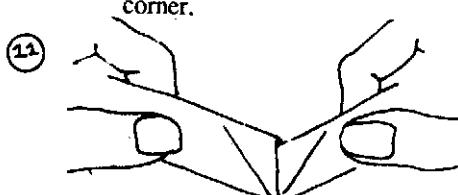
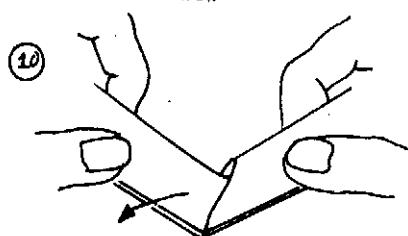
5) Fold the triangles to the flat sides.

६) त्रिकोण बाजूवर दुमडा.

७) सावकाश मध्य आत घालत वरची बाजू खालच्या बाजूला जुळवा.

८) हलकेच कोपरे ओढा.

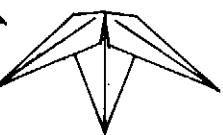
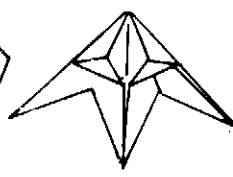
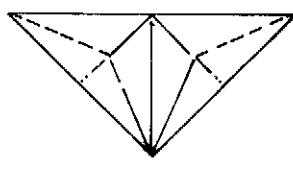
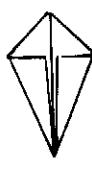
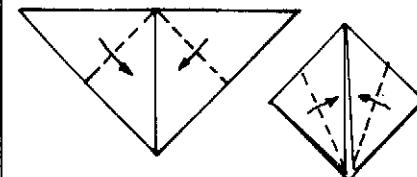

6) Push in the centre and collapse upper sides down.

7) Half collapsed shape.

8) Full collapsed.

9) Pull your hands gently apart and shape the corner.

पान

Leaf

त्रिकोणी कागद, १) चरील टोके खाली जुळवा.

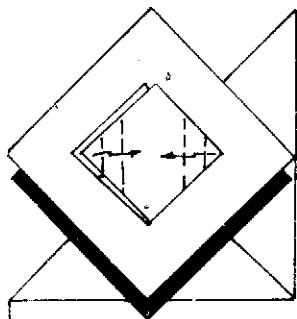
२) खालील बाजू मध्यापर्यंत घ्या.

३) तयार घडी

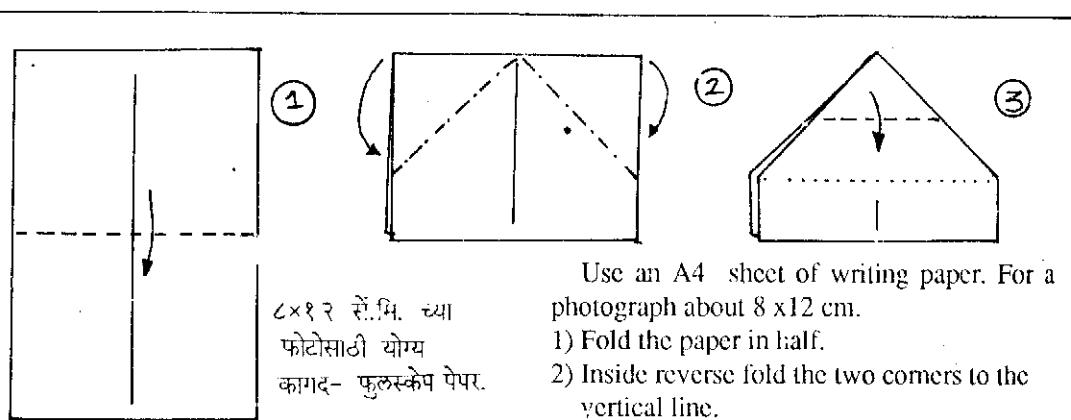
४) घडी उलगडा. बाजूला आत घाला. (बर्डबेस पाहा)
बाजूलाहेर घ्या, त्रिकोण स्क्वेश करा. पानाला आकार द्या.

१३

Use right angle triangle. Bring upper corners to bottom point. Fold and unfold sides. Openout, push in sides and shape leaf.

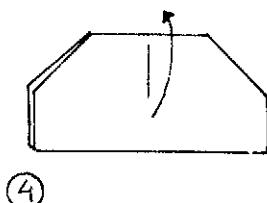

फोटोफ्रेम Photo Frame

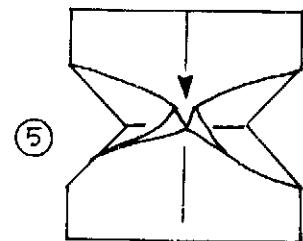

८x१२ सें.मि. च्या
फोटोसाठी योग्य
कागद - फुलस्केप पेपर.

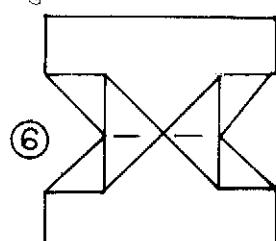
Use an A4 sheet of writing paper. For a photograph about 8 x 12 cm.
1) Fold the paper in half.
2) Inside reverse fold the two corners to the vertical line.
3) Fold the top point down to the line where the corners are concealed. Turn the model.

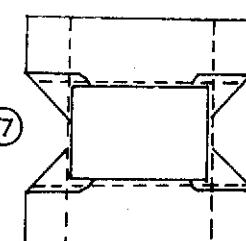
- १) मध्यभागी घडी घाला.
२) मध्यरेषेपर्यंत कोपेरे रिवर्स फोल्डने आत दुमडा.

- ३) वरील टोके आतील कोपन्याच्या खुणेपर्यंत दुमडा. घडी उलटी फिरवा.
४) खालील बाजू वर उचला.
५) आतील कोपन्याच्या घडवा दाबा (स्कॉश फोल्ड)
६) फोटो मध्यभागी ठेवा.

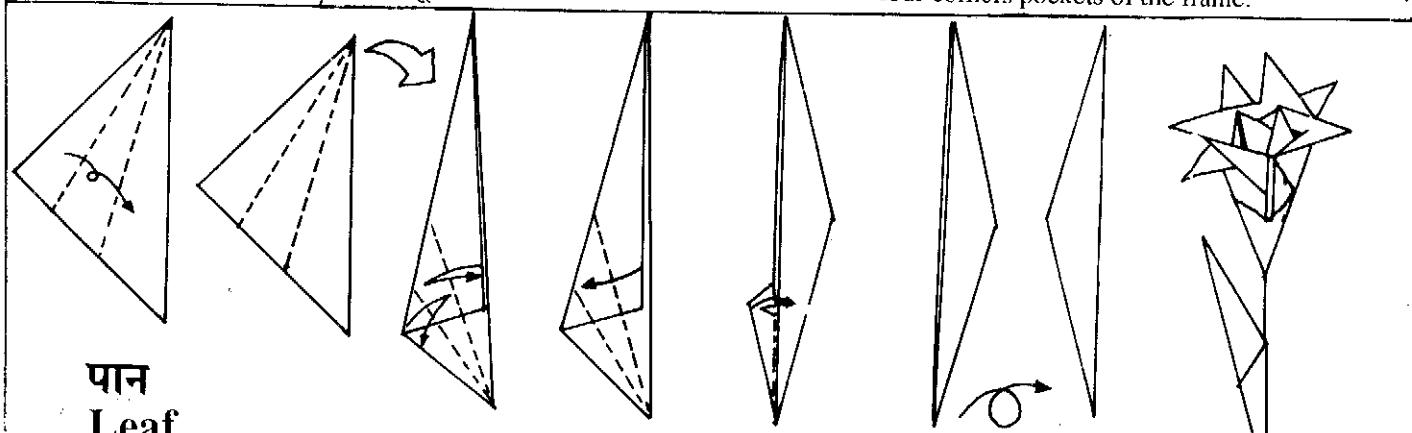

- ४) Lift the front edge right up.
५) squash fold the flaps.
६) Place the picture in the centre.
७) Establish the inner limits. Put the picture aside.

- ८) बाजूच्या आणि वरच्या व खालच्या दुमडण्याच्या खुणा करून ध्या.
९) खुणा लक्षात घेऊन वरची व खालची बाजू दुमडा.
१०) डावी-उजवी बाजू याचप्रमाणे दुमडा.
फोटो घालून फ्रेम उभी करा.

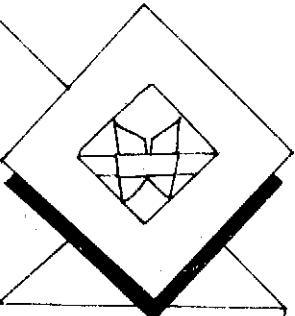
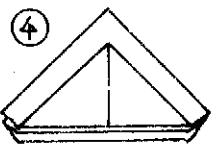
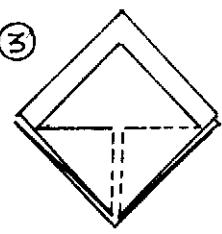
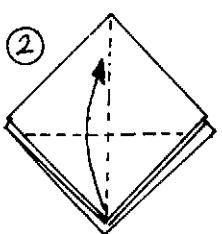
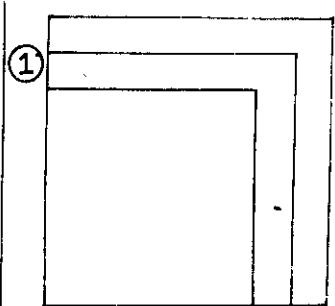
- ८) Refold top and bottom edges.
९) Refold the left and right edges.
१०) Tuck the corners of the picture into the four corners pockets of the frame.

पान Leaf

फुलांना लावण्यासाठी किंवा फ्रेममध्ये उपयोग करण्यासाठी
ग्राइट अऱ्गल ट्रॅगलची ही पाने उपयुक्त ठरतात.

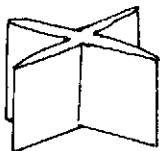
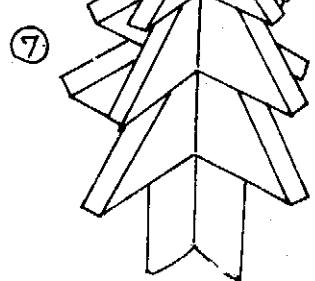
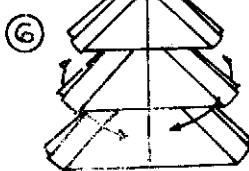
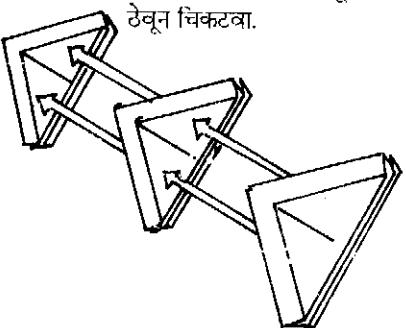
Use a right angled triangle. This leaf is attractive and useful.

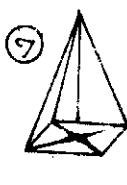
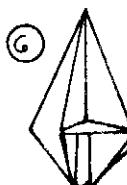
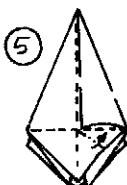
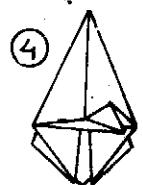
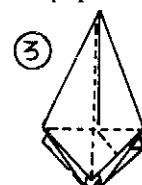
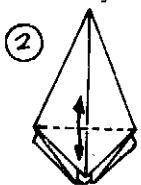
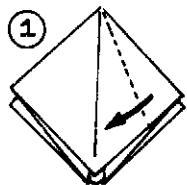
Green colour Paper
whiter side up. Fold square base. (Preliminary base)

झाड Tree

⑤

Grey colour paper equal in size to the largest green square.

खोड Trunk

ज्ञाड रंगाच्या कागदाचा चौरस, हिरव्या रंगाच्या मोठ्या चौरसाएकढा. रुमाली घडी घाला.

१) बाजू मध्यापर्यंत घ्या.

२) घडी फिरवून चारी बाजू मध्यापर्यंत घ्या.

३) खालील कोपाक वर घेऊन खूण घेऊन कोपाक खाली घ्यावा. कोप-न्याची घडी बाजूला मिळवावी. दुमडलेली घडी आत घालून घडी पक्की करावी. याप्रमाणे चारी बाजू.

Begin with : square base.

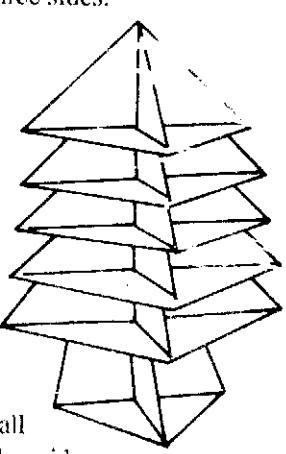
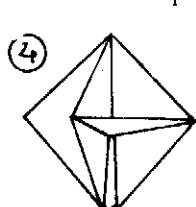
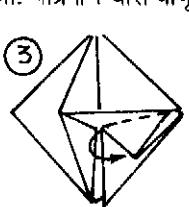
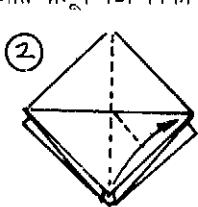
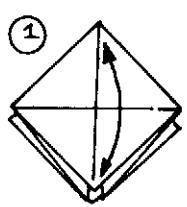
Fold side to the centre.

Repeat on other sides.

Fold bottom point up the horizontal edge.

Crease and return. Repeat on other three sides.

Fold the small triangular flap. Tuck flap into the poket. Repeat on other three sides.

झाड Tree

१) खालील टोक वर घेऊन पुन्हा खाली घ्यावे, याप्रमाणे राहेलेल्या तीन बाजू.

२) खालील टोक उजव्या बाजूला घ्यावे.

३) घडी पक्की करून तयार झालेला लहान त्रिकोण वरील घडीत घाला. याप्रमाणे सर्व बाजू पूर्ण करा. एकावर एक टेकून झाड तयार करा.

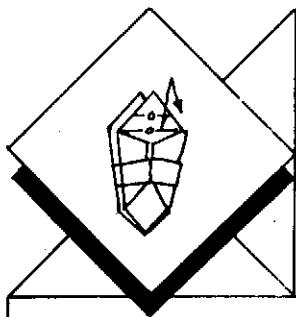
Prepare green papers slight decreasing in size. Begin with square base.

1) Fold and unfold bottom point up.

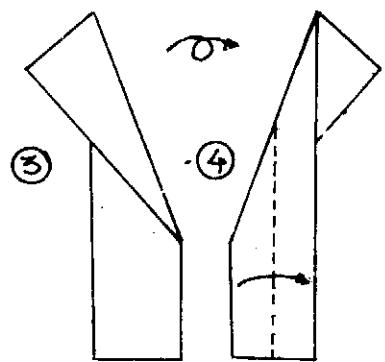
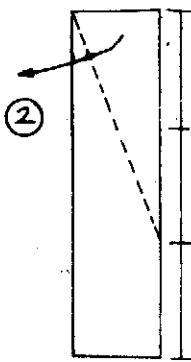
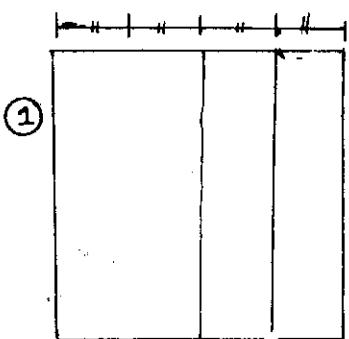
Repeat on other three sides.

2) Take the bottom point to the right.

3) crease firmly and mountain fold the small triangular flap in to the model. Repeat on other sides.

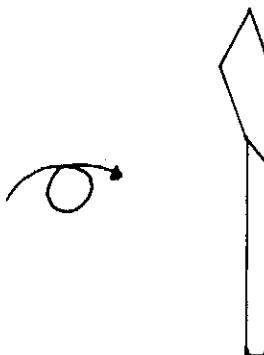
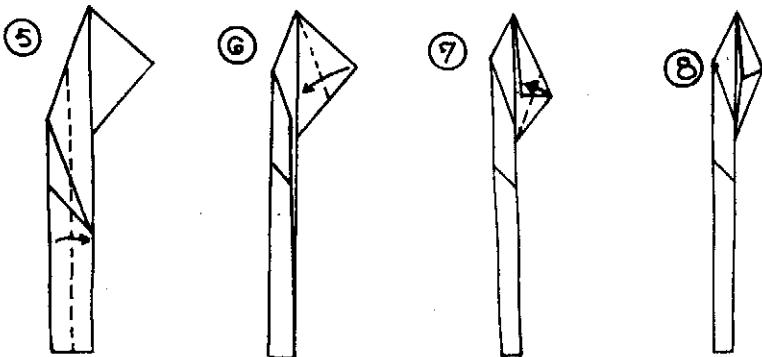
भेटकार्ड Greeting

४ ते ६ सें. चौरस. एक रंगीत एक हिरवा चौरस.
आकृतीत दाखविल्या प्रमाणे पट्टव्या कापा.
२-३) उजव्या हातचा कोपरा तुकट रेषेवर दुमडा. कलाकृति
पालथी धाल.

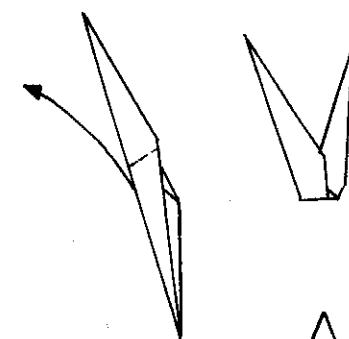
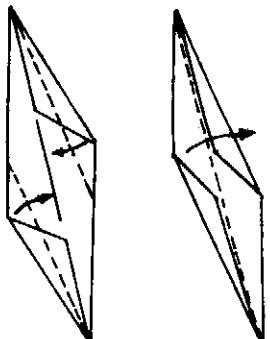
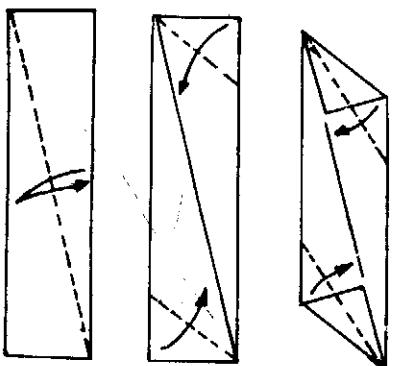
Use small square of coloured paper and green paper.

1) Divide squares as shown. Use three coloured and 4 green.

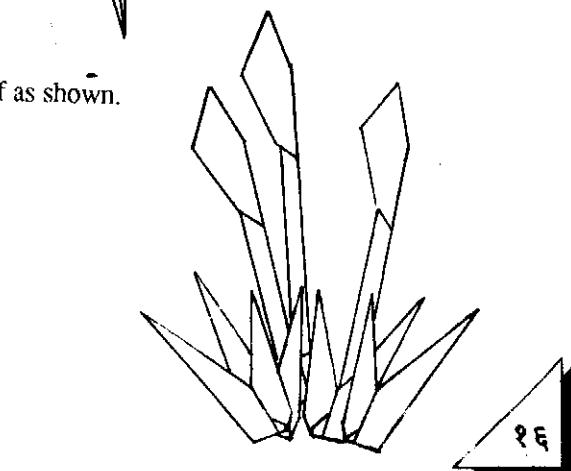
पान

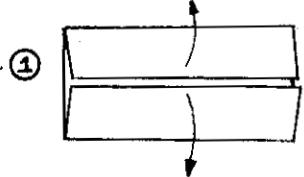
४-५) दोन बेळा दुमडा.
६-७) उजव्या हातचा कोपरा दुमडा, एकदा वरून एकदा
खालून, कलाकृती उलटा.

हिरव्या कागदाची पाने आकृती पाहून तयार करा.

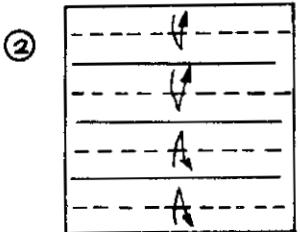
Fold leaf as shown.

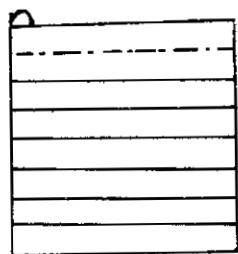

१) जाल चैरस कागद घेऊन बाजू मध्यापर्यंत दुमडा.

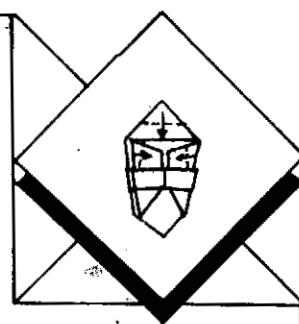
1) Mark centre and fold sides to the centre.

२) प्रत्येक भागाचा माय काढा. ८ भाग होतील.
2) Mark centres of four parts.

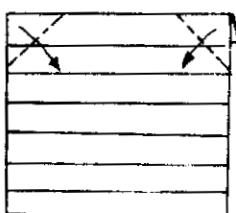

३) वरील १ भाग मागील बाजूस दुमडा.
3) Fold upper part backward.

बाक Bench

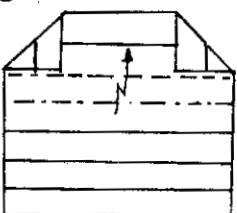
४)

४) वरचे कोपरे आकृती दाखविल्याप्रमाणे दुमडा.

4) Fold two corners as shown covering two

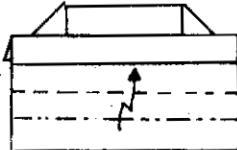
५)

५) खालील बाजू प्रथम वर नंतर खाली दुमऱ्यांन घडी घाला.

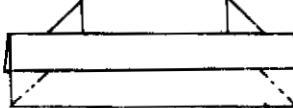
5) Fold parts at the bottom of the corners up and down.

६)

६) Repeat for the bottom fold back.

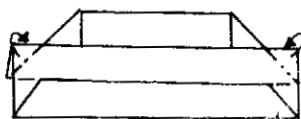
७)

७) ताळाची घडी मागे दुमऱ्यांन दुहेरी पट्टी वर दुमडा.

७) खालच्या पट्टीचे कोपरे मागे घडीच्या खुणेपर्यंत दुमडा.

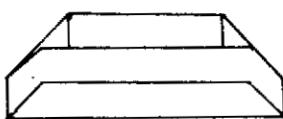
८)

८) वरील पट्टीचे कोपरे मागे घडीच्या खुणेपर्यंत दुमडा.

8) Fold corners of the upper fold back.

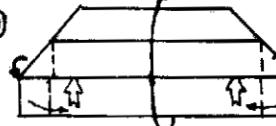
९)

९) तयार घडी.

9) Finished fold.

१०)

१०) खालच्या दोनही घड्या खालून वर उचला.
बाजू कडेला उभ्या करा.

10) Lift up two folds up folding sides downward.

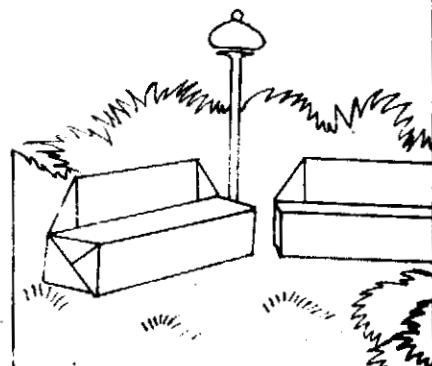
११)

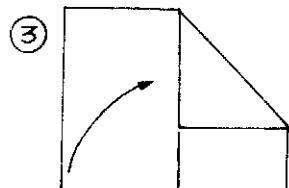
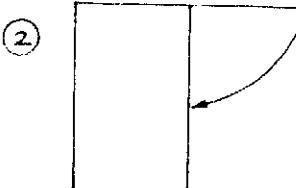
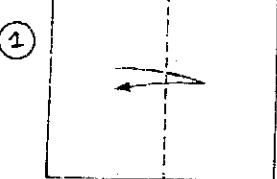
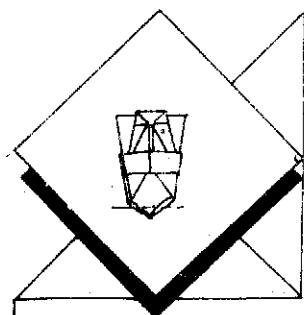

११) पुढील पट्टी खाली घ्या. कोपरे मागील त्रिकोणात अडकवा. अर्ध्या चौकोनाचे बाक करून पाहा.

11) Fold down the front plate down Pinch corner and tuck it in the pocket of back fold.

१२)

लिफाफा : Envelop

पूर्वस्केप कागद

१, २, ३-

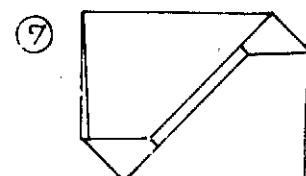
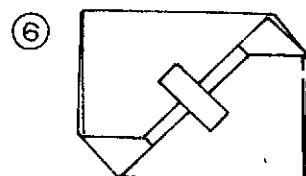
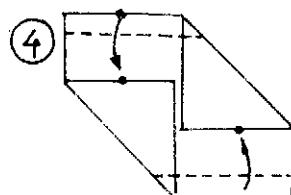
कागदाचा मध्य काढून उजव्या हातचा कोपरा मध्यापर्यंत दुमडा.
डावीकडचा कोपरा मध्यापर्यंत दुमडा. बाजू दुमडा. कोपरे समोरील पॉकेटमध्ये सरकवा.

Paper fullscape 1, 2, 3

Mark centre and fold right hand corner to the centre.

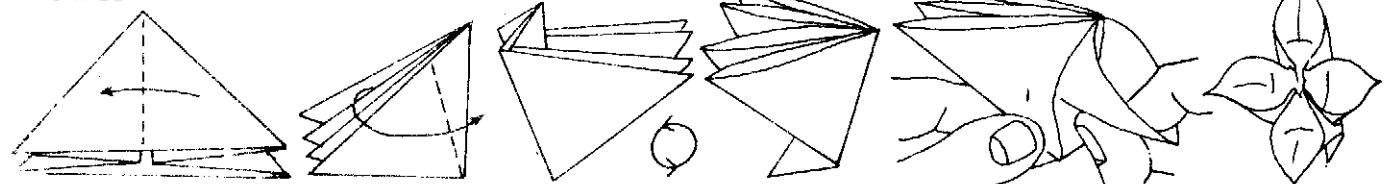
Fold left hand corner to the centre. Fold sides as shown.

Insert corners in opposite pockets.

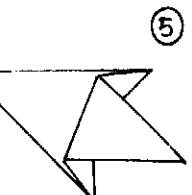
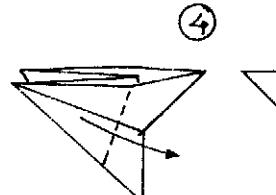
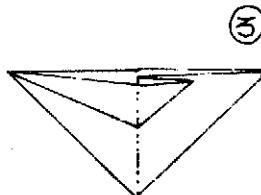
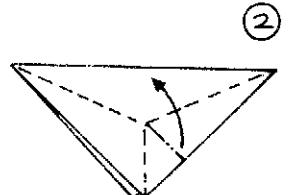
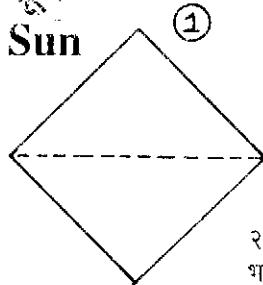
फूल

Flower

सूर्य

Sun

१) कोपरे जळवा

२) वरच्या भागाची रँबिट इअर घडी घाला
शाग मागे दुमडा. टोकाची घडी पुढेच राहू द्या.

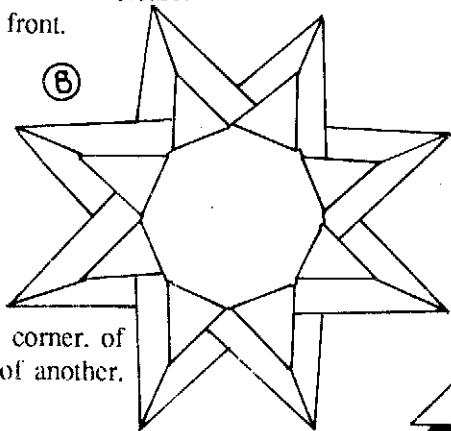
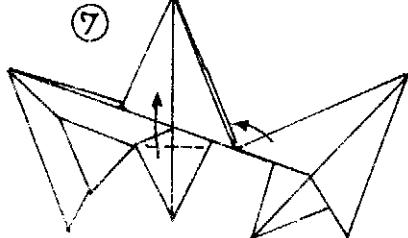
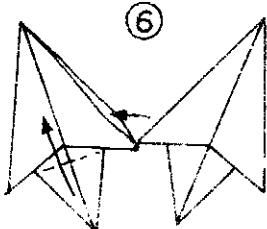
१) Fold corners.

2) Rabbit-ear fold the upper
layer of the folded triangle

3) Take right half behind,
leaving the flap in front.

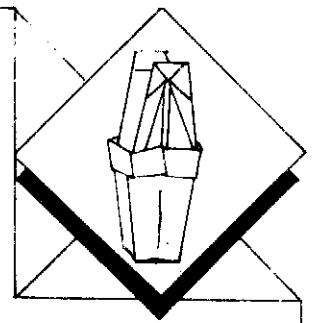
४) वरचे टोक तुटक
रेखवर खाली घ्या.

५) घडी उलटी करा.
५) Turn the
structure over.

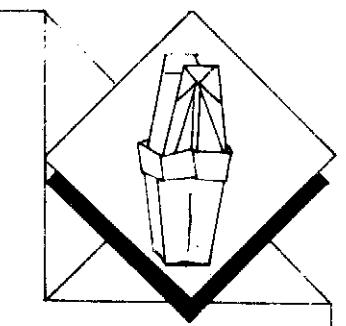
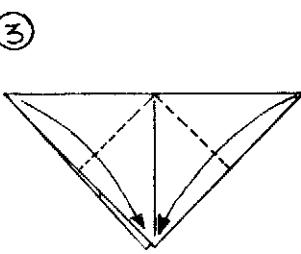
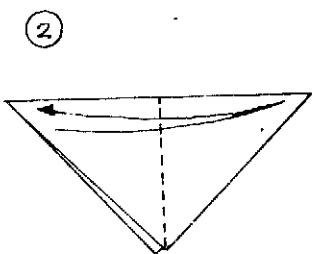
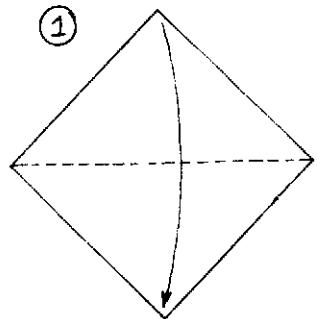
८) प्रमाणे आठ खेळवा तयार करा. एका घडीचा कोपरा
नंतर घडी था आत चिकटवा. नंतर खालची घडी वर
सुमडा. वाढाऱ्ये सर्व घेण चिकटवा. सूर्य तयार होईल.

6) Make eight modules. Tuck the corner of
one module into the side pocket of another.
Then holdup the bottom point.

पत्र पेटी

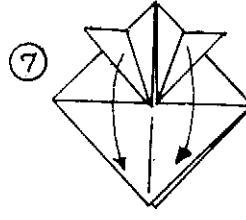
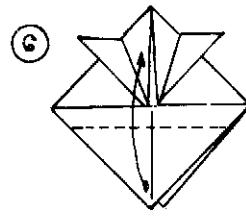
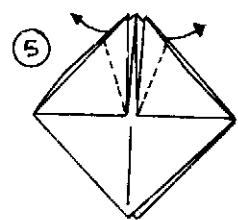
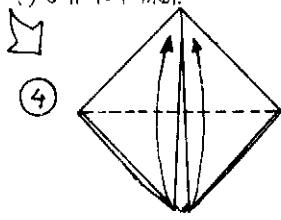
Letter Jacket

आकर्षक रंगाचे दोन 30×30 सें.मी चे चौरस घेऊन उलटबाजू जुळवून हलकेच थोडे विकटवा.

१) तिरप्पा मध्यावर घडी घाला.

२) उभा मध्य काढा.

३) वरचे कोपे खालच्या कोपन्याला जुळवा.

४) खालील टोके मध्याशागी दुमडून वर घ्या.

५) आतल्या कडा थोळचा बाहिर काढा.

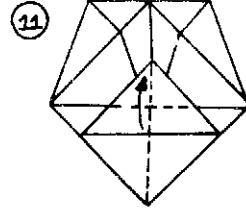
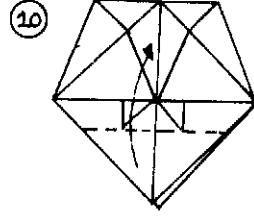
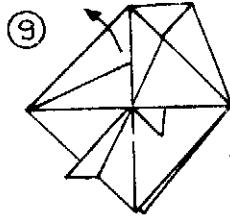
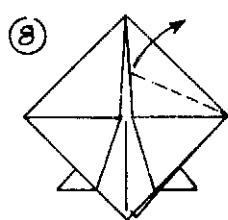
६) खालील टोक वर दुमडून पुन्हा जागी घ्या.

७) वरच्या घडया खाली घ्या.

use two squares of paper. Glue back to back. Round 30×30 cm.

1) Fold a square diagonally in half.

2) Mark vertical centre.

८) घडी आतून मोकळी करून उजव्या बाजूला सरकवा.

९) डावीकडील घडी डाव्या बाजूला सरकवा.

१०) खालील टोक तुटक रेषेवर वर दुमडा.

११) पुन्हा दुमडून पट्टी करा.

8) Lift up the fold from inside and turn to right so that bottom point comes to centre.

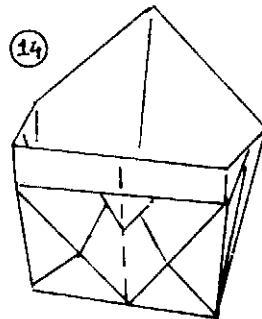
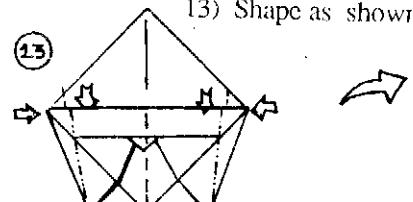
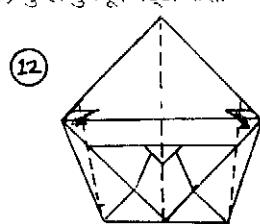
9) Repeat on left side.

10) Fold bottom point up on dotted line.

11) Fold again

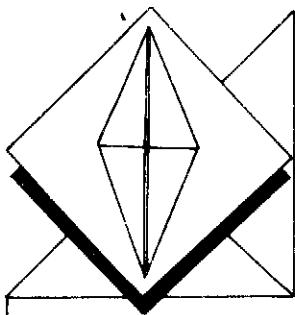
12) crease side corners.

13) Shape as shown.

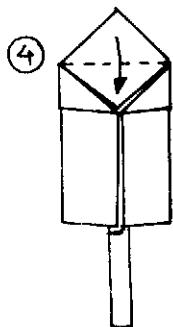

१२) दोन्ही बाजूचे कोपे दुमडून खुणा घ्या.

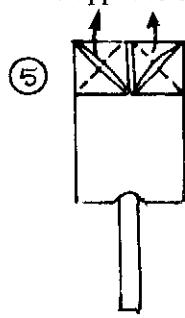
पेटीला योग्य आकार द्या.

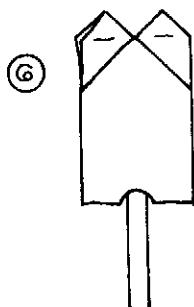
बोलका कोला Talking Fox:

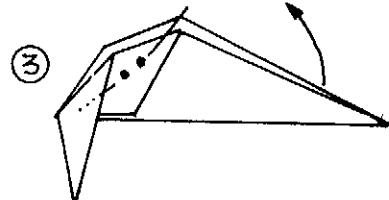
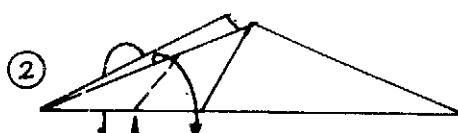
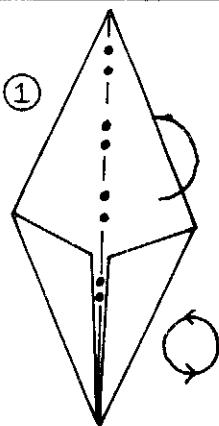
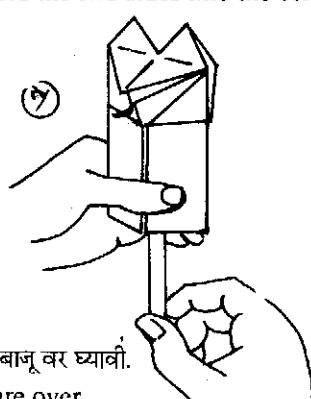
- ४) वरील टोक पट्टीसह खाली दुमडावे.
धडी उलटी करावो.
- 4) Fold down the top point
turn the paper over.

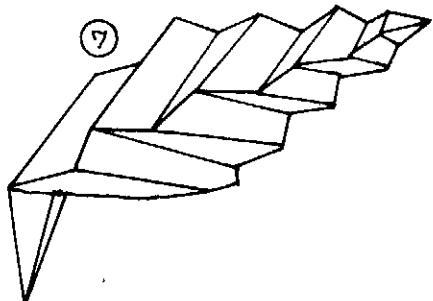
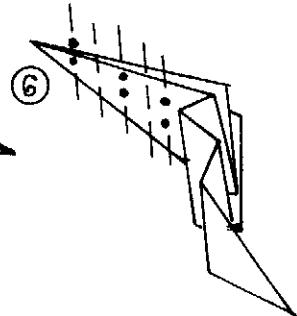
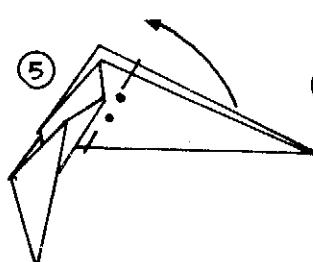
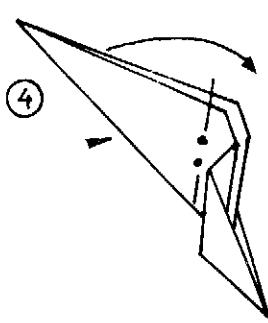
- ५.) मागील सुऱ्हे कोपेरे वर उचलावे व दाबावे.
5) Lift the raw edges of the two
little square flaps and squash fold.

- ६.) कलाकृतीची मागील बाजू वर घ्यावी.
6) Turn the structure over.
handle up and down.

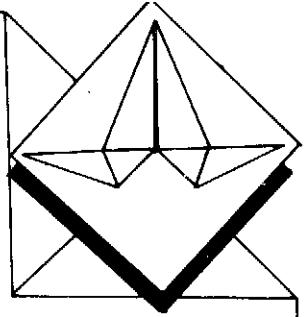
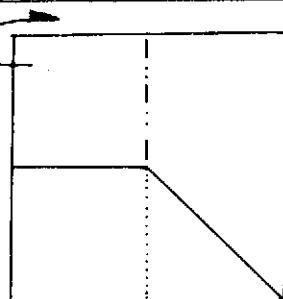
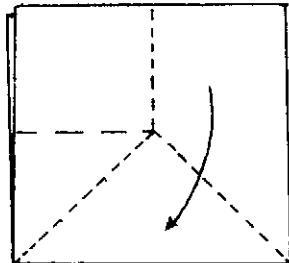
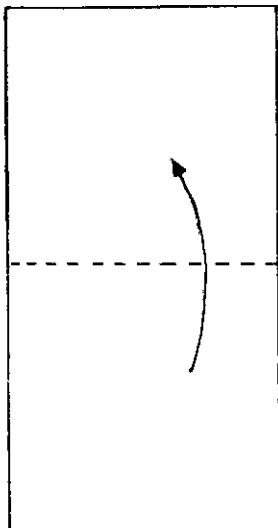

पान
Leaf

माझेन आणि वळली फोल्ड घालून हे पान तयार करा.

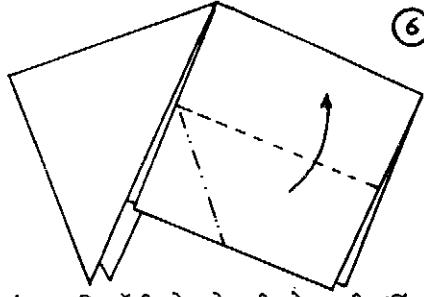
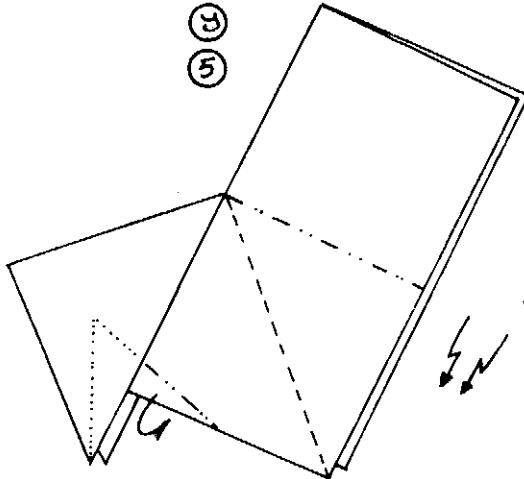
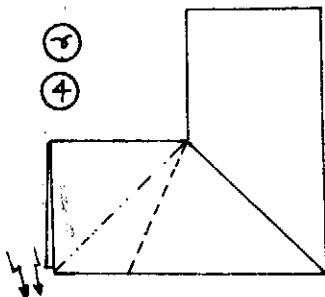
Try to fold this attractive leaf with mountain and valley fold.

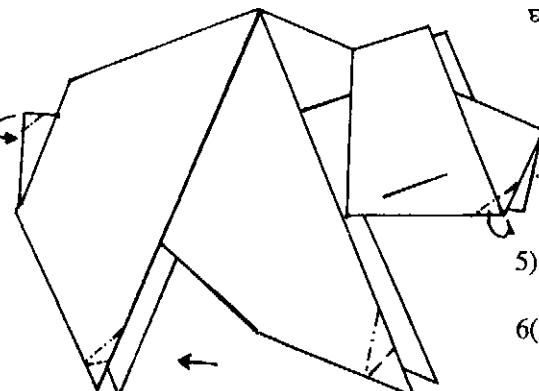
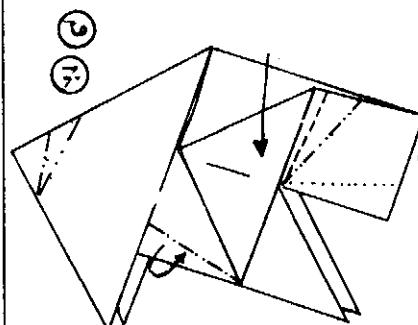
अस्वल Bear

- १) कागदाचा उंभा आणि आडवा मध्या काढून कागदाला मध्यभागी घडी घाला.
- २) पुढील भाग व्हेली आणि माऊंटन फोल्ड सु घालून दुमडावा.
- ३) मागील भाग मागून दुमहून उजव्या बाजूस जुळवावा.

दोन्ही बाजूंता एकच रंग असलेला जाडसर कागद 2×1
रेक्टेंगल.

- 1 Crease both the centres and fold side to side.
- 2 Mountain and valley fold front layer.
- 3 Fold behind back flap as shown.

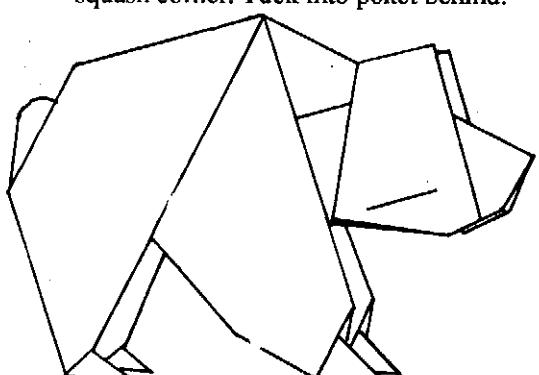

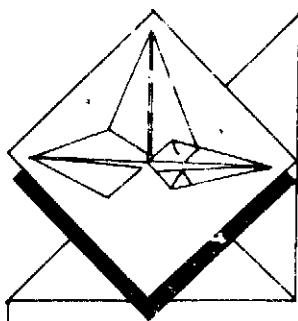
- 4(Folding mountain and valley fold, push fold forward. from both sides. (crimp)
- 5) Mountain fold at diagonal line and valley fold central line. Fold in the small plate in.
- 6(Lift up bottom side and on dotted line squash corner. Tuck into poket behind.

७) कान, शेपटी, पाय यांना आकार द्यावा. कानाचे कोपरे अडकवा.

८) Lift up with crimp fold front and back flaps to form ears. Lock ears.

९) Shape tail and legs.

पेन्गिन Penguin

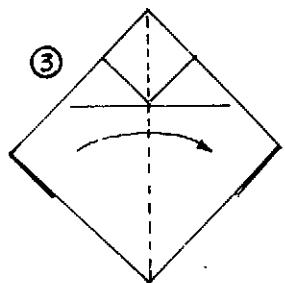
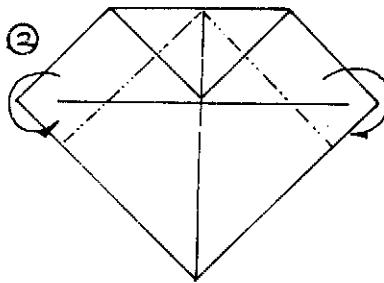
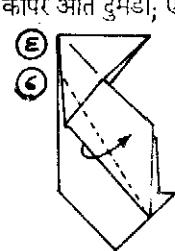
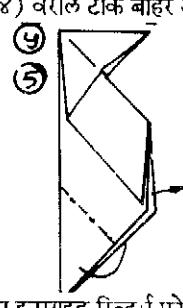
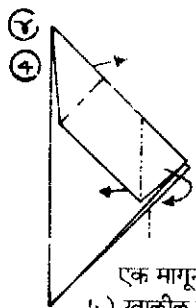
१२×१२ सें. मि. चौरस.

१) मध्य काढा, टोक मध्यापयंत.

२) दोन बाजू मागे दुमडा.

३) मध्यभागी घडी घाला.

४) वरील टोक बाहेर ओढा. कोपेरे आत दुमडा; एक पुदून

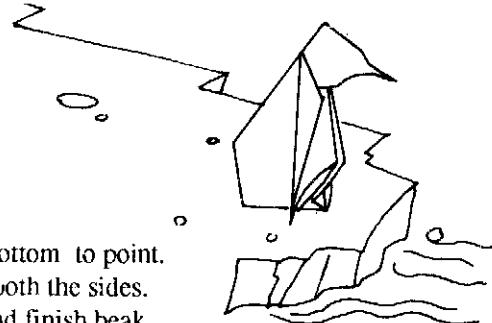
12×12 cm. square paper, black with a white underside.

1) Make centres and fold top end to centre.

2) Fold the edges behind.

3) Fold at the centre.

4) Pull out top square. Fold two corners inside from front and back.

एक मागून.

५) खालील कोपरा इन्साइड रिव्हर्स फोल्डने दुमडा.

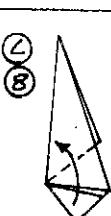
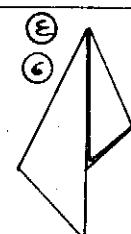
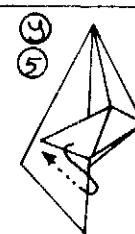
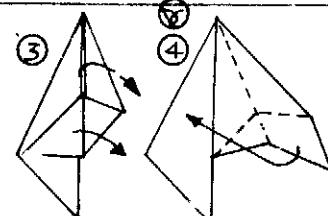
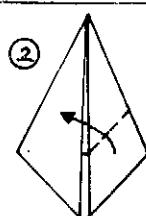
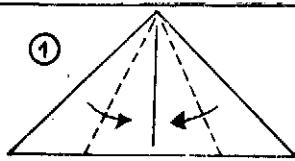
६) तुटक रेषेवर घडी घाला, पुदून व मागून.

७) खालील टोके आत दुमडा, चौचीला आकार द्या.

5) Inside reverse fold the bottom to point.

6) Fold on dotted lines on both the sides.

7) Fold in bottom corner and finish beak.

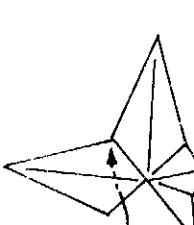
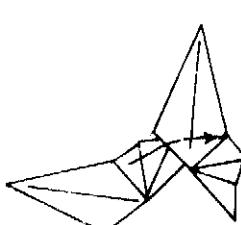
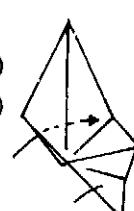
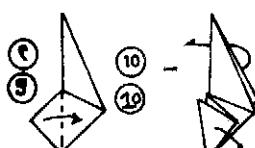

चांदणी Star

Use a triangle.

1) Fold sides to centre.

2) Fold the right hand bottom point on dotted line.

त्रिकोणी जाड कागद.

१) बाजू मध्यापयंत घ्या.

२) उजव्या बाजूचे टोक वर दुमडा.

३) घडी पुऱ्हा उलगडा.

४) टोक आत घ्या.

५) टोक दाव्या घडीच्या आत सरकवा.

६) तयार घडी.

७) टोक दुमडा.

८) तुटक रेषेवर घडी घाला.

९) कोपरा दुमडा.

१०) घड्या उलगडा. ५ किंवा ६ घड्या तयार करा.

११) एकात एक घड्या अडकवून चिकटवा.

3) Unfold.

4) Lift the corner fold in.

5) Insert beneath left fold.

6) Finished fold.

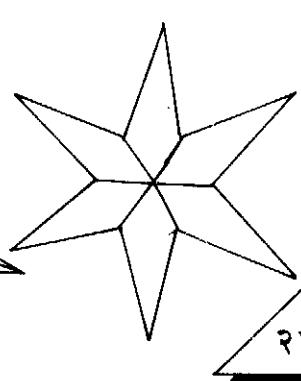
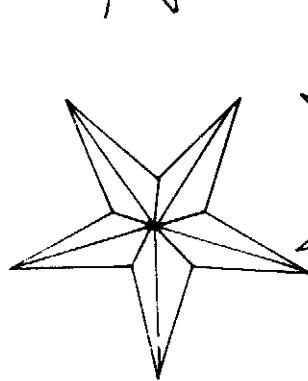
7) Fold bottom end.

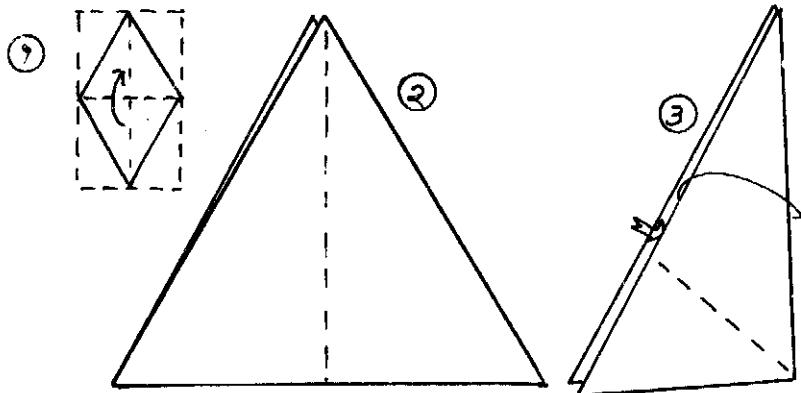
8) Fold on dotted line.

9) Fold corner.

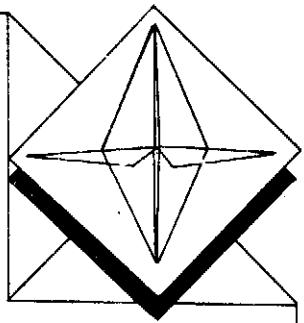
10) Unfold. Make 5 or 6

11) Insert corner in and glue.

बदक
Duck

पांढरा कागद २० सें. मि. चौरसामधून न्हाँमबस काढा.

१.) दोन कोपेरे जुळवा.

२.) घडी मध्यावर टुमडा.

३.) खालील बाजू मध्यापर्यंत जुळवून खूण घ्या. मधून उलगळून दाबा. (स्क्वॅश)

हीच कृती मागील बाजूने करा.

४.) मागून आणि पुढून बाजू मध्यापर्यंत घ्या.

५.) घडीच्या आतील टोक खाली घेऊन घडी पक्की करा. दीय कृती मागील बाजूने.

६.) खालील बाजूच्या मधील घड्या दोन्ही बाजूने रिव्हर्स फोल्डने वर घ्या.

७.) घडीला मध्यावर घडी घाला.

८.) वरील टोकाला रिव्हर्स फोल्ड घालून मान बनवा.

९.) टोक रिव्हर्स फोल्डने टुमझून चोच व डोक्याला आकार द्या. पायांना आकार द्या.

Use a rhombus made from 20 cm. square of white paper.

1)Join two corners.

2) Fold at the centre.

3) Fold and unfold the bottom edge to the centre. Openout the fold and squash. Repeat behind.

4) Fold sides to the centre from both sides.

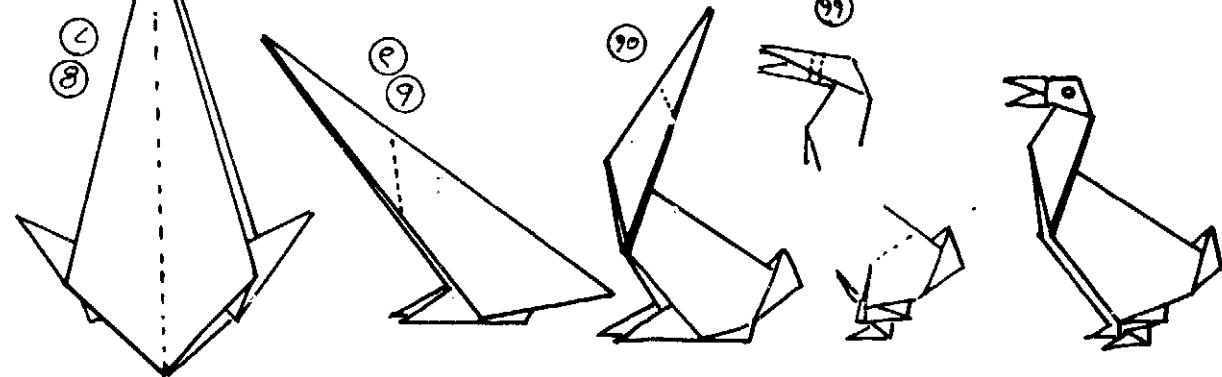
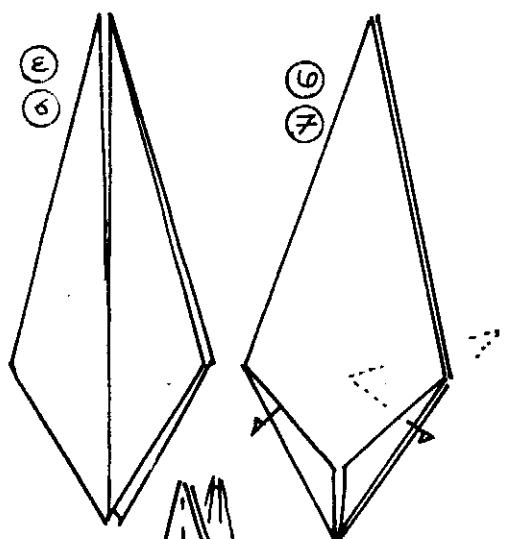
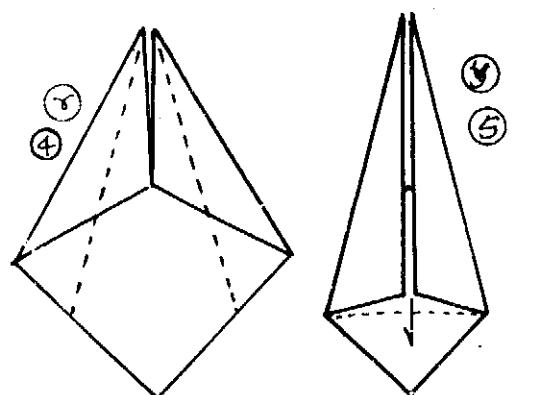
5) Pull down the tip underneath from both the sides. Fixup the folds. Change sides.

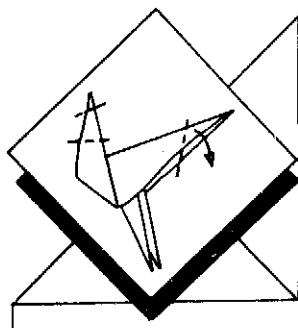
6) Liftup the two inner points from the bottom upward by reverse fold.

7) Fold at the centre.

8) Reverse fold the upper tip and form neck.

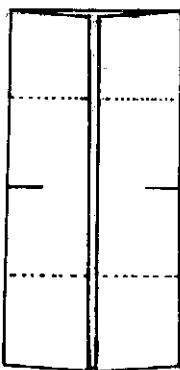
9) Reverse fold the tip and shape head. Shape legs.

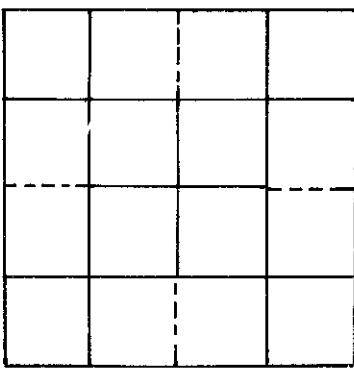

खेकडा

①

②

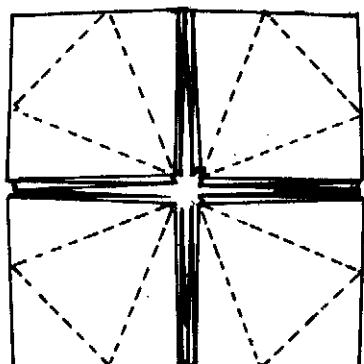

③

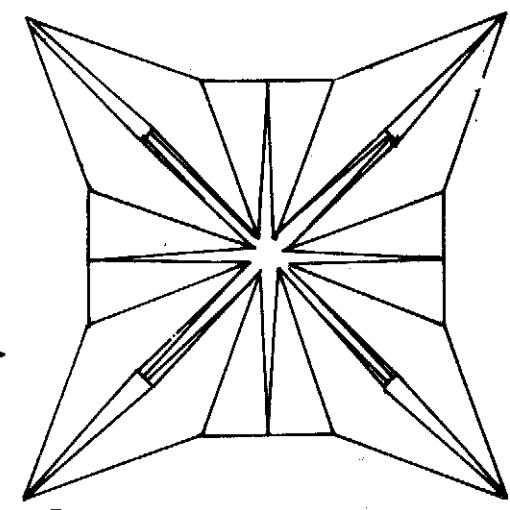
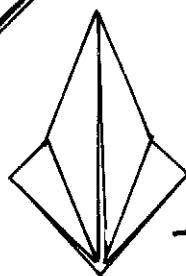
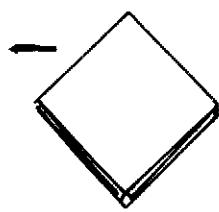
- ३० सें.मी. चौरस कागद वापरा.
१) बाजू मध्यापर्यंत दुम्हून चौकोनी भाग पाढा.
आणि दाखविलेल्या जागी कापा.

use a 30 cm square of paper.

- 1) Fold the paper in quarters both lengthwise and widthwise cut on the indicated lines.

④

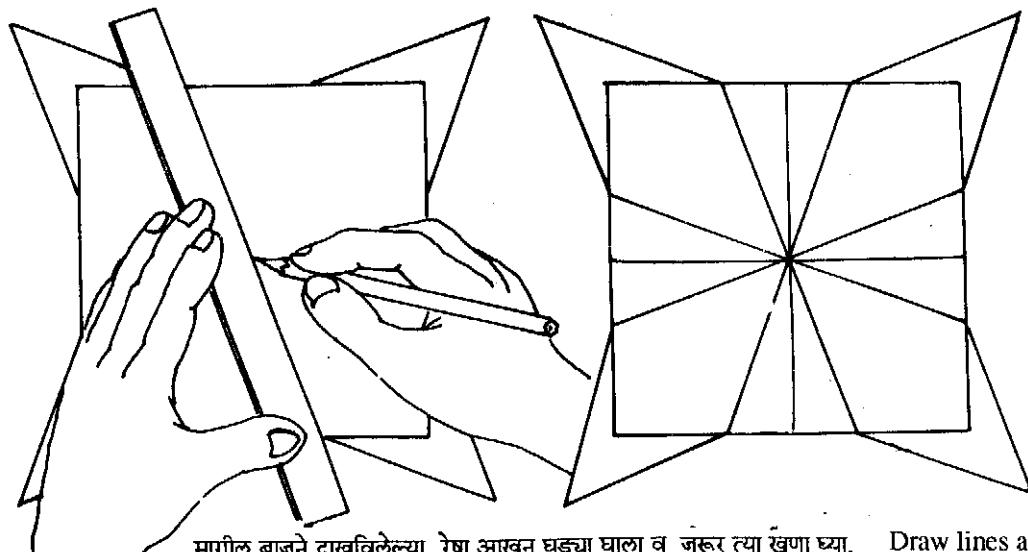
⑤

तयार करा

चारहि कोपन्यांचे अर्धे क्रेनबेस घाला.

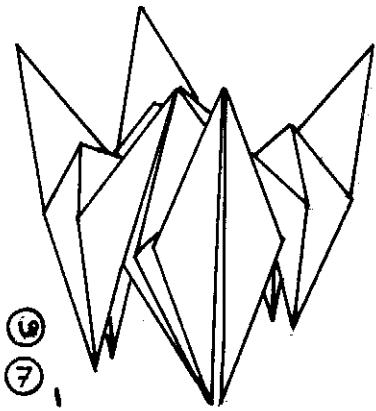
Fold each of the resulting squares as for a half of a separate crane base.

The figure should look like this turn the model.

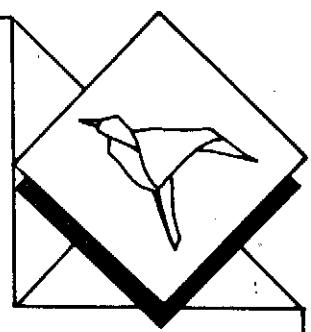
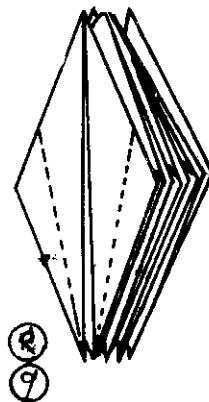
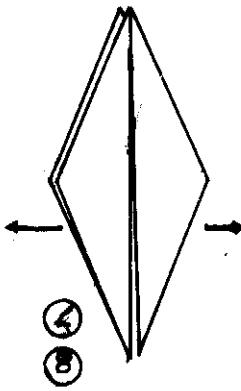

⑥
⑦

मागील बाजूने दाखविलेल्या रेषा आखून घडवा घाला व जरुर त्या रेषा घ्या. Draw lines as shown and crease.

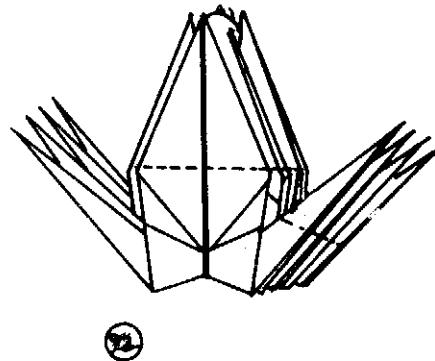
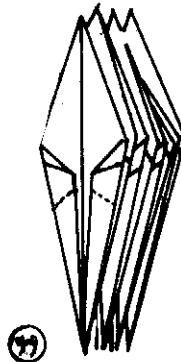
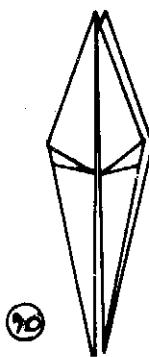

संपूर्ण कागद उलगडून खुणांचा उपयोग करून आकृती दिसते त्याप्रमाणे घडी तयार करा. हे चार बर्ड बेस होतात.
Open the paper out. fold on the dotted lines.
This elaborate fold results in four joined crane bases.

CRAB

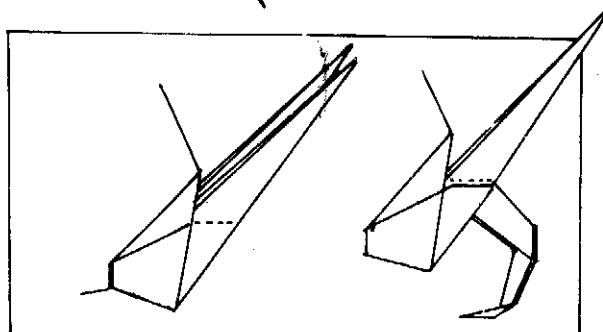
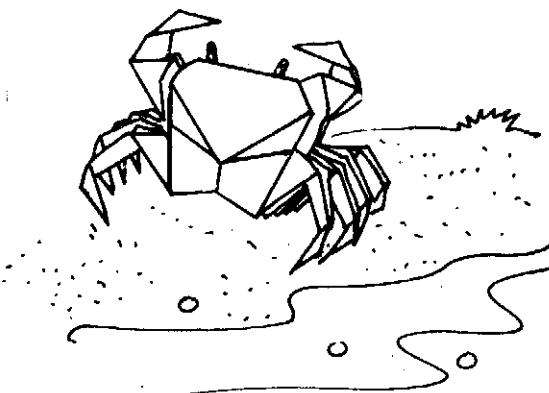
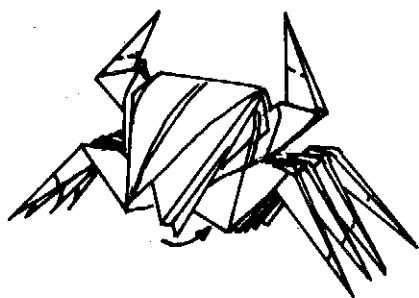
काळजीपूर्वक घडवा जुळवून बेस एकत्र करा.
Fold carefully and you will have the shape.
The four joined crane bases like this.

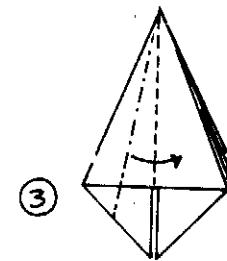
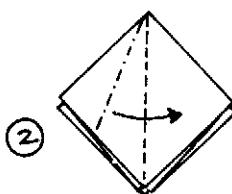
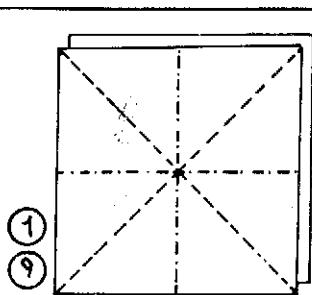
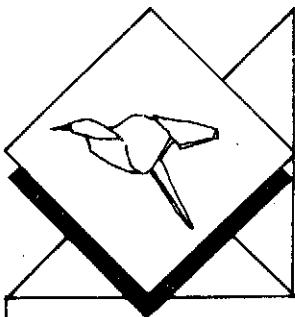

सर्व खालच्या बाजू मध्यापयेत टुमडा.
Fold sides on dotted lines one by one on all sides.

रिहस फोल्डने आकार घ्या.
डबल क्रेन बेसचा खेकडा अधिक सोपा होतो. करून पाहा.
Reverse fold as indicated shape legs.

* The crab from double crane base is much easier.

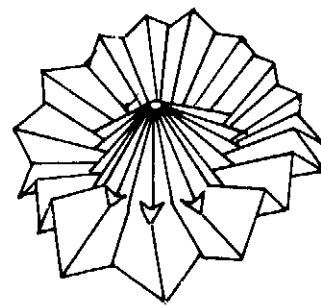
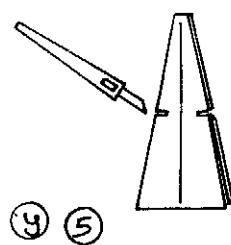
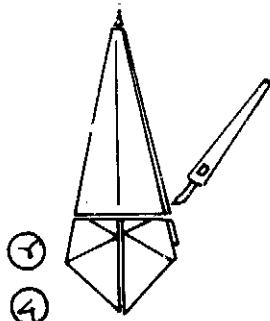

छत्री Umbrella.

दोन २५ सें.मी. कागदाचे चौरस कागद जाडसर, रंगीत किंवा आकर्षक डिझाइनचा. एन ५ सें. मी. चौरस तुकडा. चिकटवण्यासाठी टेप.

Two 25 c.m. squares of tough, patterned or coloured paper. One 5 c.m. square of paper, sticky tape.

८) (९)

३) तयार आठहि घड्या पुऱ्हा स्कॅश करा.

४) बरील टोक किंचित कापा. खालील भाग सरळ रेषेत कापा. याचप्रमाणे दुसऱ्या चौकोनावी घडी तयार करा.

३) Squash fold the eight flaps again.

४) Cut all the layers just below the horizontal edge. Cut off just the tip. Repeat steps 1-4 on other 25 c.m. square.

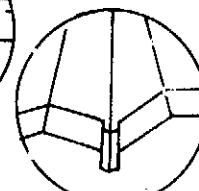
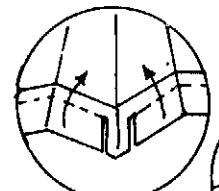
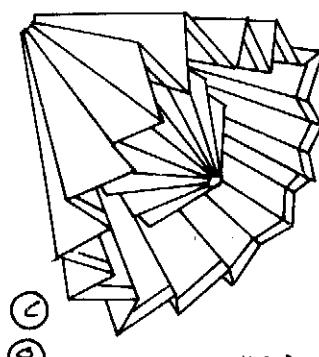
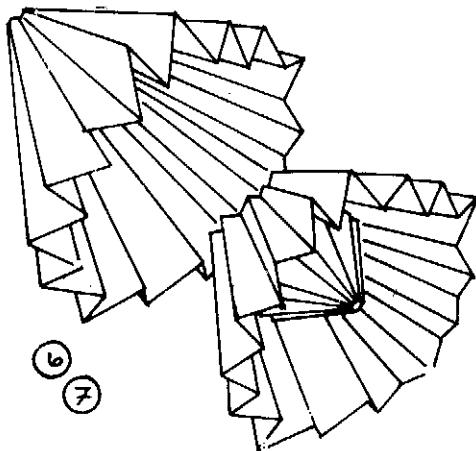
५) बरीलपैकी एका घडीच्या मध्यावर,

सर्व घड्यांना छेद घ्या.

५) On one of these pleated forms only find the halfway mark and cut a slit through all the layers.

६) घडी उलाडा. घडीच्या छेदापासून मारंटन फोल्डची व्हॅली फोल्ड आणि व्हॅली फोल्डची मारंटन फोल्ड घाल. छत्री उघडण्याची-मिटण्याची यंत्रणा तयार होईल.

६) Open up the paper, change the creases radiating out from the slits from valley folds into mountain folds and vice versa. Then raise this form. It will become the opening mechanism of the umbrella.

१) आतील बाजू

२) Inside view

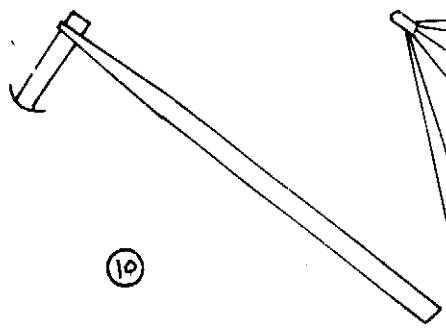
व्हॅलीफोल्डच्या दोन्ही बाजूला सुमारे २ मि.मी. छेद घ्या. बाजूधर दुम्हून चिकटवा.

make a cut about 2 m.m. on both sides of each valley fold crease. Fold up the edges between the cuts into a hem and glue into place.-

७) उघडणारी-मिटणारी घडी पहिल्या घडीत सरकवा.

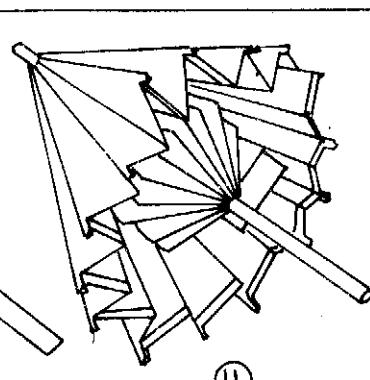
८) योग्य प्रकारे घडी बसल्यावर थोडी चिकटवा.

८) When properly positioned, hold it in place by applying a little glue around the edges.

१०) छ्रीसाठी दांड्याची निवड करून एका टोकाला चिकटपटी गुंडाळा (कुंच्याची काढी ठीक पडते.)

10) Now take a stick and seal one end with a strip of sticky tape.

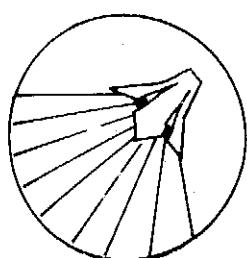
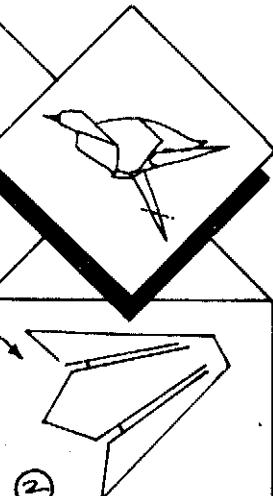

दांडा आत सरकवा. उघडझाप

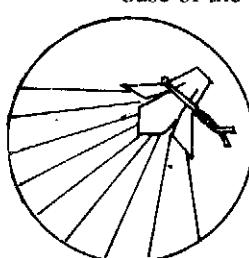
करणाऱ्या फक्त घडीच्या टोकाला रंगीत तुकडा गुंडाळून चिकटवा.

११)

11) Insert the handle through the umbrella. wrap a scrap of coloured paper around the base of the opening mechanism.

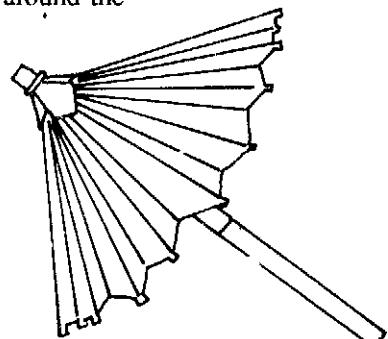

५ सें. मी. चौरसाला घड्या घाला व आकार घ्या.
तथार आकार छ्रीच्या वरच्या टोकावर बसवा.

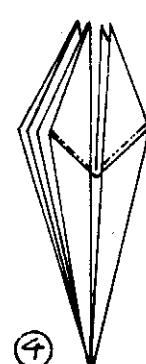
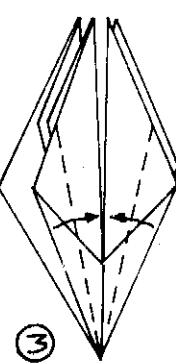
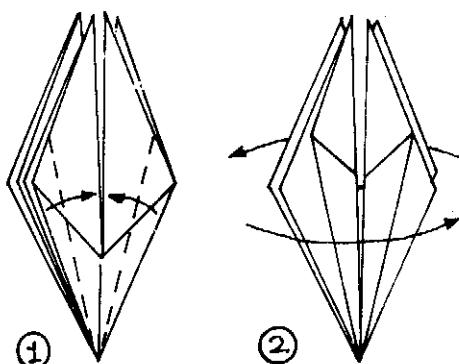
2) Take the 5 c.m. square of paper and raise the four corners.
3) Fit this shape to the top, tie it in place.

दोन्याने पक्का बसवा.

तयार छ्री.

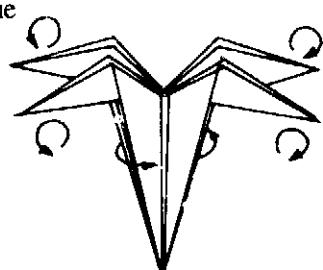
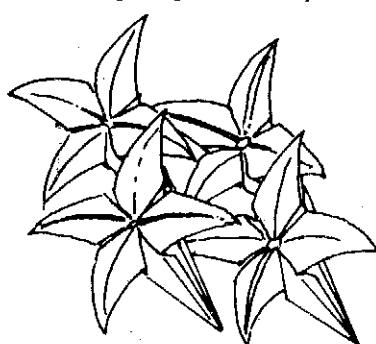
The completed Japanese Umbrella.

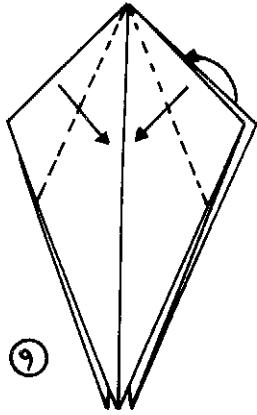
फूल Flower

रंगीत कागद १२ सें. मी. चौरस कागदाची बेडकाची घडी घाला. चारी बाजूंमधी बाजू मध्यापर्यंत दुमडा. वरील टेके इनसाइड रिवर्स फोल्डने दुमडा. पाकळ्यांना आकार द्या.

Colour paper 12 c.m. square. Begin with frog base. Fold sides to the centre. Repeat all the sides. Inside reverse fold on dotted line all the tips. Open out the petals.

1) Begin with the bird base.

घुबड

OWL

कागदाला पक्षाची घडी धाला.

Fold top flaps to the centre.

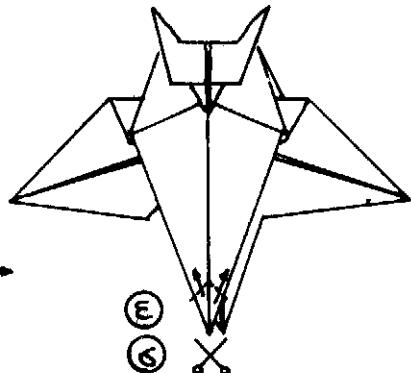
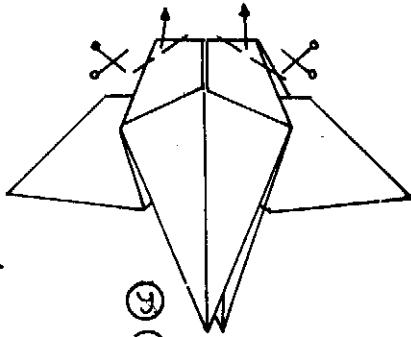
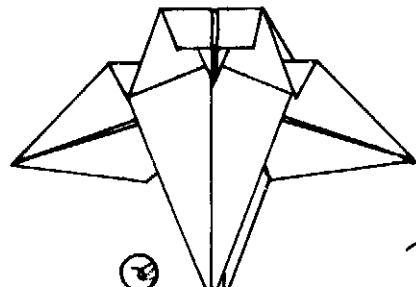
①

②

③

वरील बाजू पुढून व मागून मध्यापर्यंत घ्या. ३) खालील टोके मधून वर घेऊन पंख बनवा.

2) Pull the two inner points upward and flatten them to the position.

४) वरील टोक प्रथम मागे नंतर पुढे पुन्हा पुढील बाजूने दुमडा.

Fold the upper tip back and then front mountain fold once again. Turn the model.

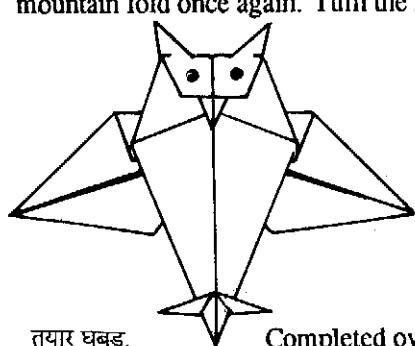
५) वरील कोपरे छेद देऊन वळवा.

५) Cut and fold up.

६) खालील बाजूचे फक्त वरच्या घडीचे टोक कापून वळवा.

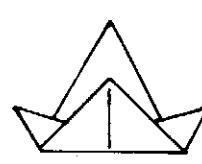
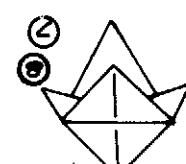
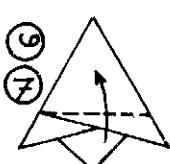
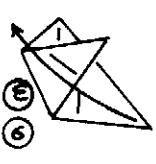
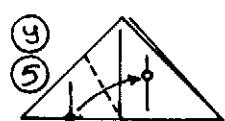
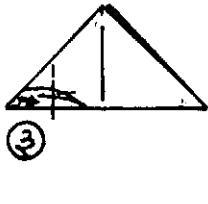
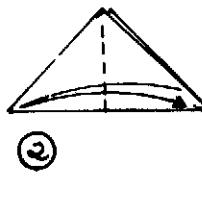
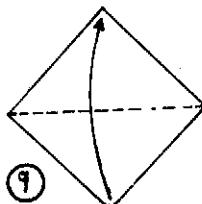
६) Cut the bottom tip only top layer and fold.

Turn the model.

Completed owl.

टोपी
CAP

१) चौकोनी कागदाची टोके जुळवा. २) घडीचा मध्य काळ.

३) डावा कोपरा मध्य रेषेपर्यंत दुमङ्गन उलगडा.

४) उजवा कोपरा, डाव्या बाजूच्या मध्यापर्यंत दुमङ्गन खूण घ्या.

५) डावीकडील भागाच्या मध्यापर्यंत खुणेवरील गोल उजव्या भागाच्या खुणेच्या रेषेला छेदील अशा प्रकारे कोपरा दुमडा.

दुमङ्गणयास मध्य रेषेपासून सुख्खात करा.

६) उजवा कोपरा दुमडा.

७) घडी बदलून मागून पुढून घड्या वर दुमडा. तयार टोपी.

Use square paper.

1) join two corners.

2) Fold and unfold left corner to the right corner.

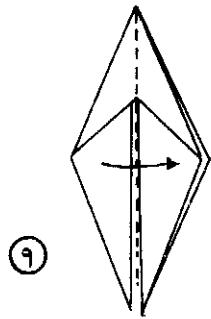
3) Fold and unfold left corner to centre line.

4) Fold and unfold right corner as indicated.

5) Fold left corner to join to marks.

6) Fold right corner.

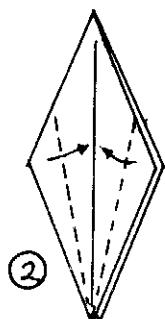
7) Turn the model upside down and fold flaps

चौकोनी, हिरवट रंगाचा कागद

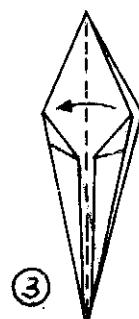
१) फॉल्पबेस तयार करून घ्यावा. (पान ६)

डावीबाजू उजवीकडे घ्यावी. मागील बाजूने हीच कृति करावी.

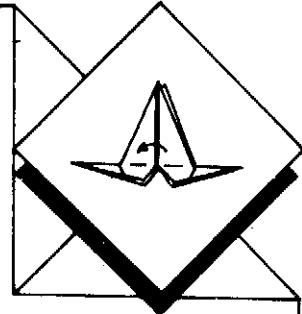
२) खालील बाजू मध्यापर्यंत दुमडाव्या. हीच कृति इतर तीन बाजूना करावी.

३) उजवी बाजू डावीकडे घ्यावी. हीच कृति मागील बाजूने करावी.

२) खालील बाजू मध्यापर्यंत दुमडाव्या. हीच कृति इतर तीन बाजूना करावी.

३) उजवी बाजू डावीकडे घ्यावी. हीच कृति मागील बाजूने करावी.

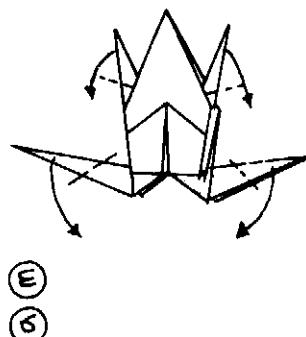
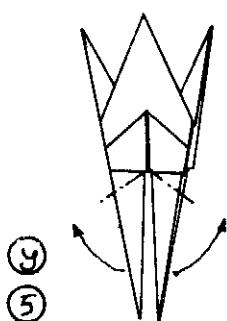
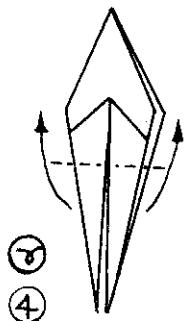

बेढूक Frog

Use a square of paper green in colour.

1) Start by completing the frog base.

Take the front left flap across to the right.
Turn the paper over and fold the front right flap across to the left.

४) खालील टोके इनसाईड रिवर्स फोल्डने जातील तेवढी वर घ्यावी.

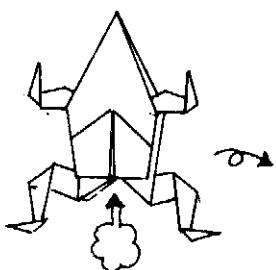
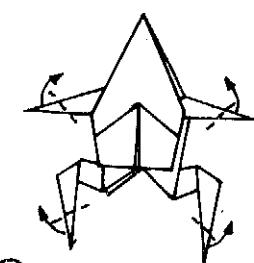
५) दुसरी दोन टोके इनसाईड रिवर्स फोल्डने एक डावीकडे व एक उजवीकडे घ्यावे.

६) Inside reverse fold the front pair of bottom points up as far as they will.

७) Inside reverse fold the remaining pair of points out to the left and right.

६) चारही टोके व्हॅली फोल्डने दुमडून पाय तयार करावे.

६) Valley fold each of the four points to form legs.

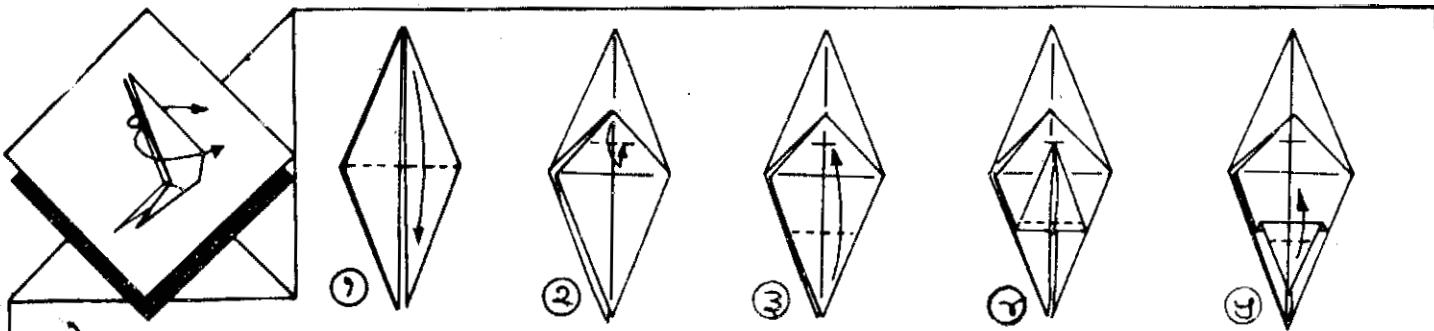

८) पुन्हा एकदा टोके दुमडून पाय करावे.

९) फुगवून बेढूक तयार करावा.

१) बेढूक उडी मारतो.

१) Make the frog jump.

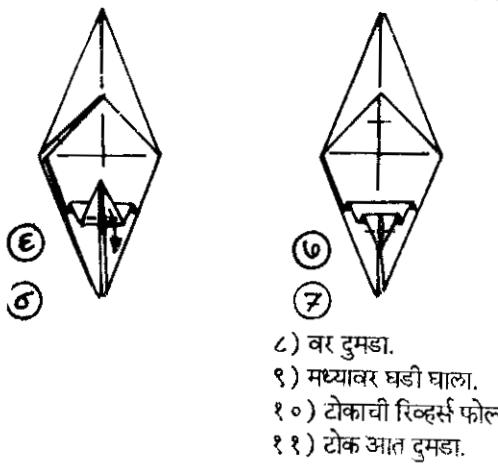
घोडा

पुढील भाग Head section

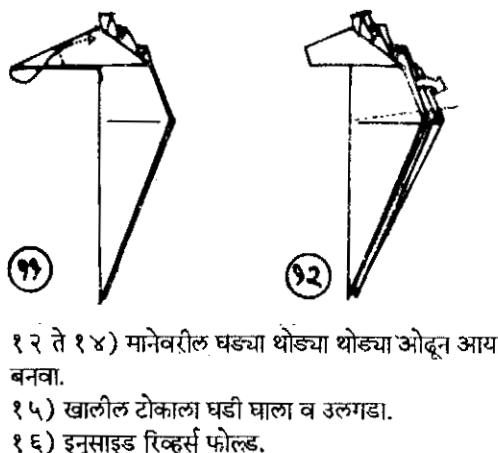
१५ × १५ सें.मि. चे दोन चौकोन घ्या. बर्डबेस तयार करा.
 १) वरील घडा खाली घ्या. २) मधल्या घडीचा मध्य काढा.
 ३) खालील घडी मध्यविंदपर्यंत दुमडा.
 ४ ते ७) क्रमाने घडग्या घाला.

Use two squares 15x15 cm. of brown paper. Fold birdbase.

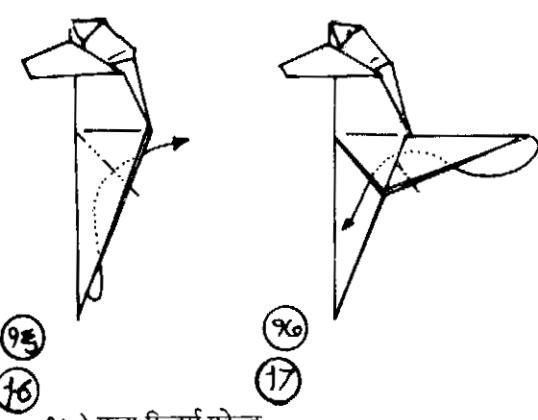
- 1) Fold upper flap down.
- 2) Mark the centre of middle flap.

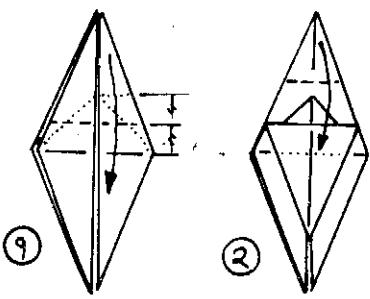
- 8) Fold up.
- 9) Fold at the centre.
- 10) Fold bottom flap to the middle point.
- 11) Fold down flap in numerical order.

- 12 to 14) Pullout small folds one by one to give shape.
- 15) Fold and unfold bottom end.

- 16) Inside reverse fold one flap up.
- 17) Repeat inside fold again.
- 18) Shape leg folding sides in.
- 19) Fold other leg same way

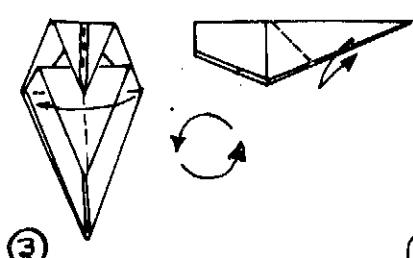

बैर्डबेस तयार करा.

१) मध्यांतरीचा मध्य काढून बरील घडी मध्यापर्यंत.

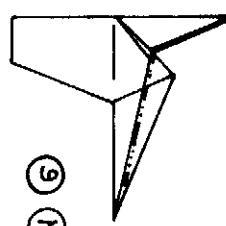
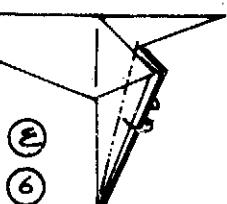
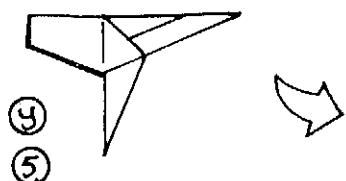
२) दुसरी बरील घडी, घडीच्या मध्यावर.

३) मध्यावर घडी.

४
५

1) Mark centre of middle flap and fold top flap down.

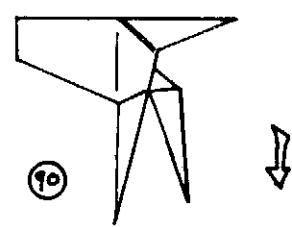
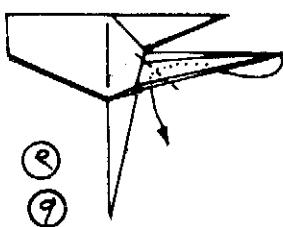
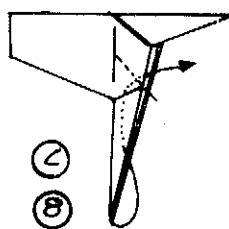
६
७

2) Fold second flap to the centre of the fold.

3) Fold at the centre.

4) Turn the model. Fold and unfold flap.

5) Inside reverse fold the flap.

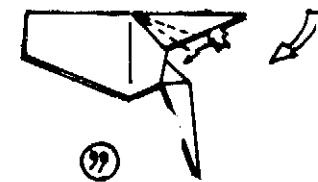
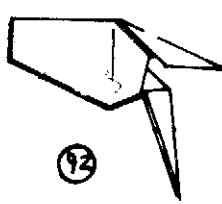
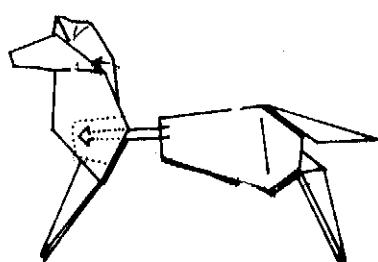

6) Finished figure. Repeat behind.

7) Fold in edges of front leg.

8) Repeat behind.

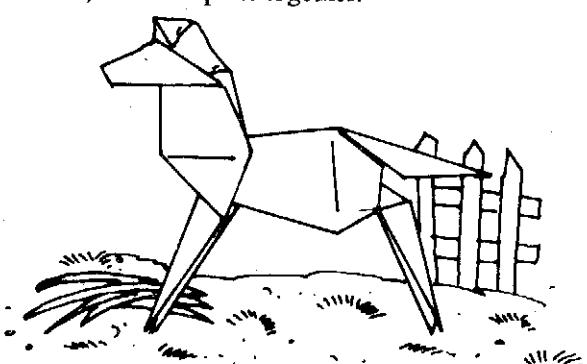
9) Inside reverse fold leg.

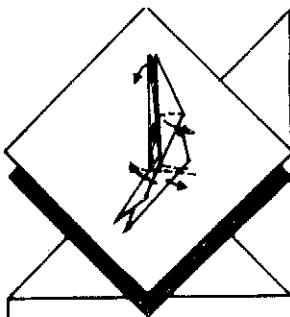

10) Refold again. Repeat for other leg.

11) Shape tail.

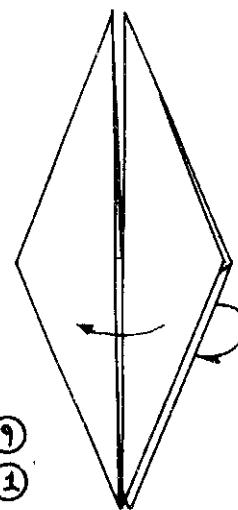
12) Join two parts together.

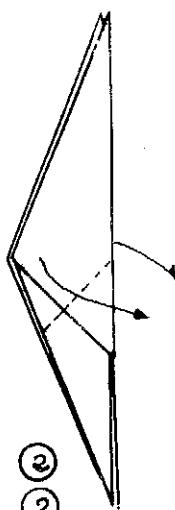

जिराफ Giraffe

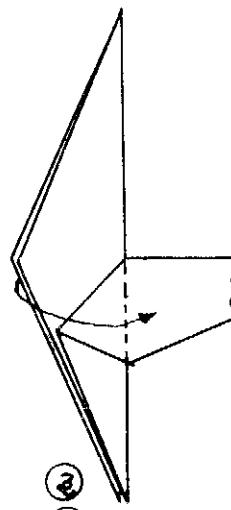
①

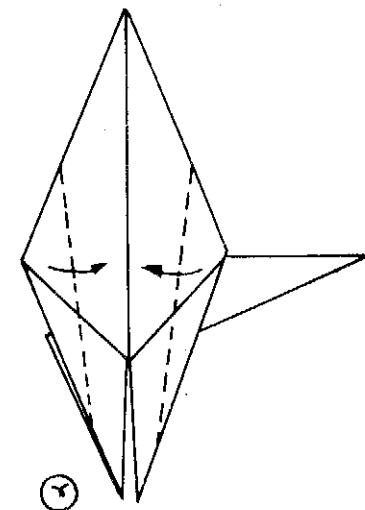
②

③

④

२५ ते ३० सेंमि. चौरस. बर्डबेस तयार करा.

१) उजव्या हातची घडी डाव्या बाजूला घ्या.

हीच कृती मागील बाजूने करा.

२) रिव्हर्स फोल्डने फक्त वरची घडी उजव्या बाजूला घ्या.

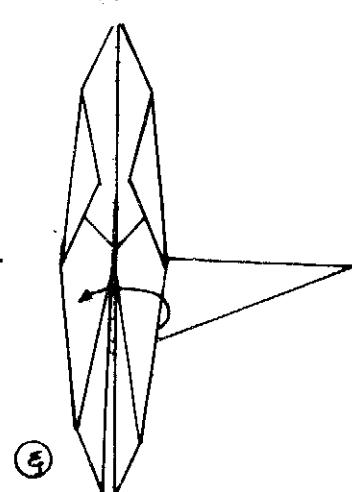
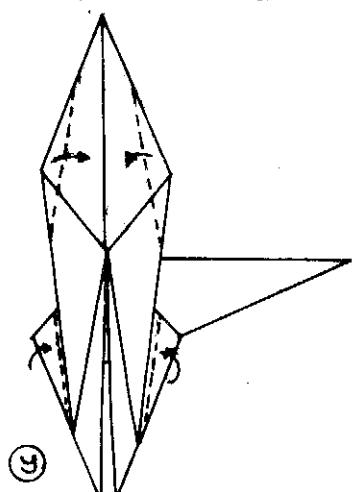
३) घडी उघडा. ४) तुटक रेखेवर दोन्ही बाजू दुमडा.

Begin with birdbase 25 to 30 cm. square.

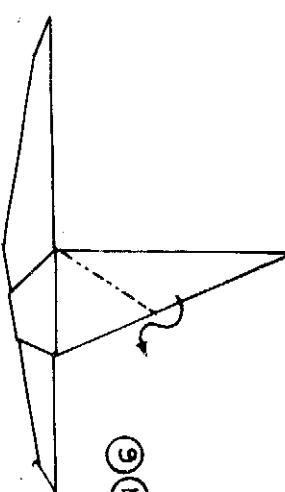
1(Fold front and back right side flaps to left.

2(Outside reverse fold the top layer only.

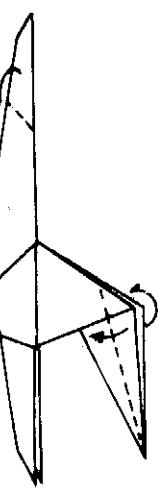
3 Openout the fold. 4(Fold on dotted lines

⑤

⑥

५) खालील कोपरे आत दुमडा. वरील कोपन्याच्या तुटक रेखेवर घड्या घाला.

६) मध्यभागी घडी घाला.

७) उजव्या बाजूची घडी रिव्हर्स फोल्डने घालून दुमडा.

८) बाजू दुमऱ्यान मागील पाय बारीक करा.

९) डोक्याला आकार घ्या.

5(Tuck in lower flaps and fold top corners.

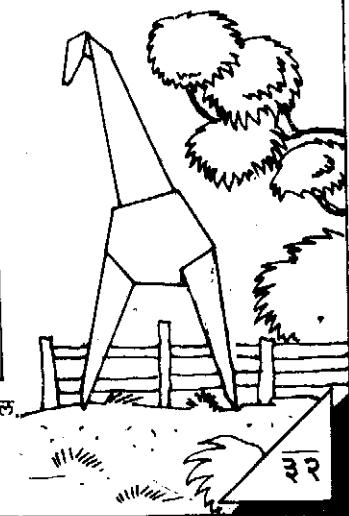
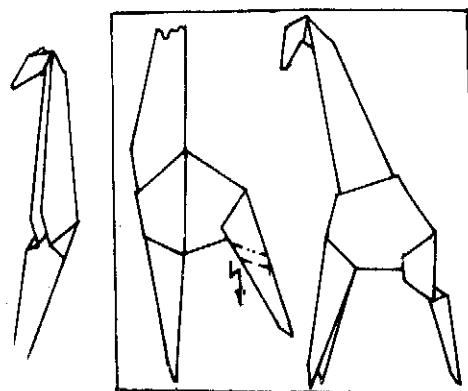
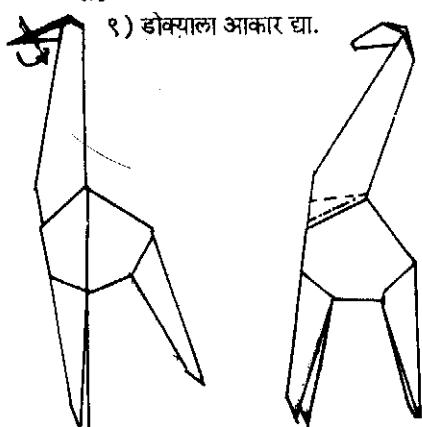
6(Fold at centre.

7(Reverse fold left hand flap.

8(Fold edges to shape leg.

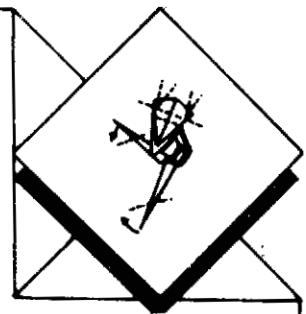
Reverse fold top end.

9(Shape head.

१०) मानेच्या खालच्या भागाला क्रिप फोल्ड घेऊन मान पृढे

झुकेल. 10(Crimp at the bottom of neck to give forward bent.

किटली Kettle

पुढोल बाजू वर घ्या.
3) Lift up the front flap.

तुटक रेषेकर दोन बाजू इन्साइड रिवर्स फोल्डने दुमडा.
4) Inside reverse fold the top points on dotted lines.

उजव्या हाताच्या घडीच्या बाजू आत दुमडा.
5) Fold into the sides of the right hand fold.

दाव्या हाताच्या घडीचे टोक दुमडा.
6) Fold the tip of the left hand side.

डाव्या हाताच्या घडीच्या घडी बंद करा.
7) Fold side of left hand fold to give shape and close the fold.

खालील बाजू वर घेऊन टोक मागील घडीत गुतवा.
8) Liftup the bottom flap and insert the tip as shown.

पंख हलविणारे कबुतर Flapping Pigeon

कागदाची वॉटरबॉब घडी घाला.
1) Begin with water bomb Fold left flap to right hand.

बाजूला बाजू जुळवून मध्याची खूण घ्या.
2) Fold and unfold side to side and crease centre.

खालील वरची बाजू वरच्या बाजूला जुळवून कोपरा
3) Lift up the bottom side.

घडी उलटी करा.
4) Squash and join side to side.

वरीलप्रमाणेच घडी घाला.
5) Repeat same on other side.

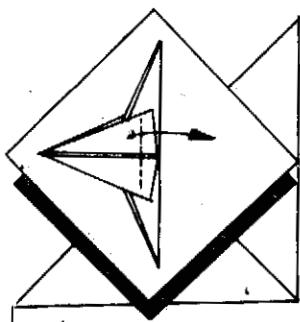
तयार घडी.
6) Resulting fold.

तुटक रेषेकर दुमडून घडी आतून उलगडा.
7) Fold left hand end and openout fold.

खालील कोपरा दाबून घडा बद करा.
8) Open the fold squash at the bottom.

घडी बंद करा.
9) Fold again.

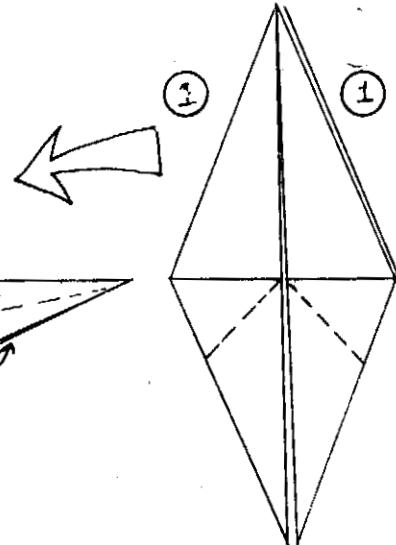
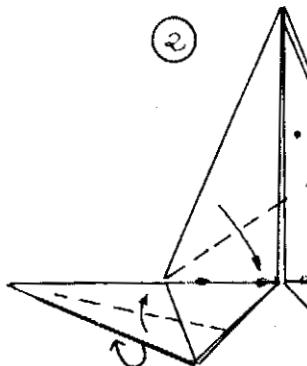
चोचीला आकार घ्या. पंख हलवून पाहा.
10) Shape beak.
Enjoy flapping action.

कोलहा

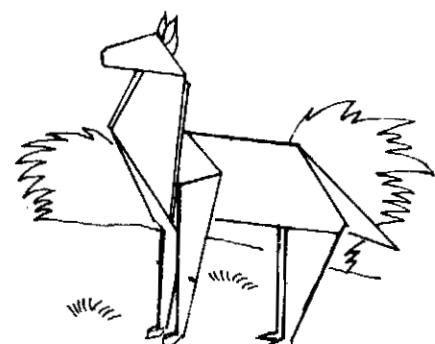
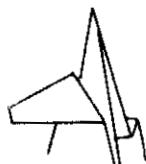
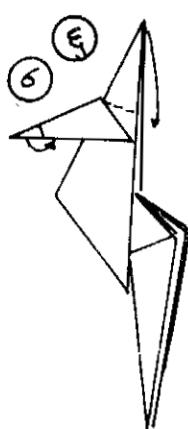
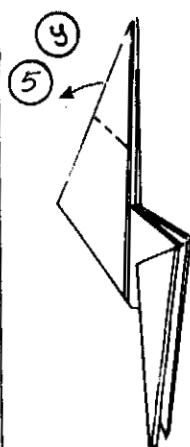
१५×१५ सें.मी. चे दोन चौकोन घ्या. बङ्गेस तयार करा.
डोक्याचा भाग खालील टोके रिव्हस फोल्डने वर घ्या. पुढून व
मागून वर घेतलेल्या घडीच्या बाजू दुमडा. वरील घडी मध्य
रेषेपर्यंत दुमडा. घडील मध्यावर घडी घालताना टोक वर उचला.
डोक्याचा आकार तयार करा.

Use two squares of brown paper fold bird base.

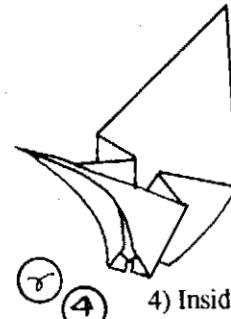
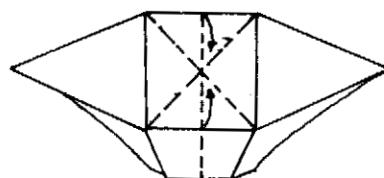
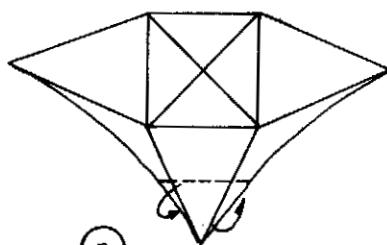
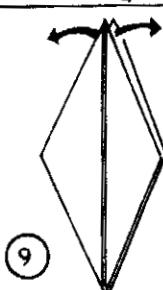
Head section :

Left up bottom points up to left and right.
Fold sides from front and back side. Fold top flap to central line. Fold model at the centre. Lift top point up.
Shape head.

६
७

८
९

परडी

आकर्षक कागदाचा चौरस

१) बङ्गेस करून घ्या.

२) दोन टोके चिमटीने घरून दोन्ही बाजूना ओढा.

१) Begin with bird base

२) Hold two ends in finger tips and pull out on both sides.

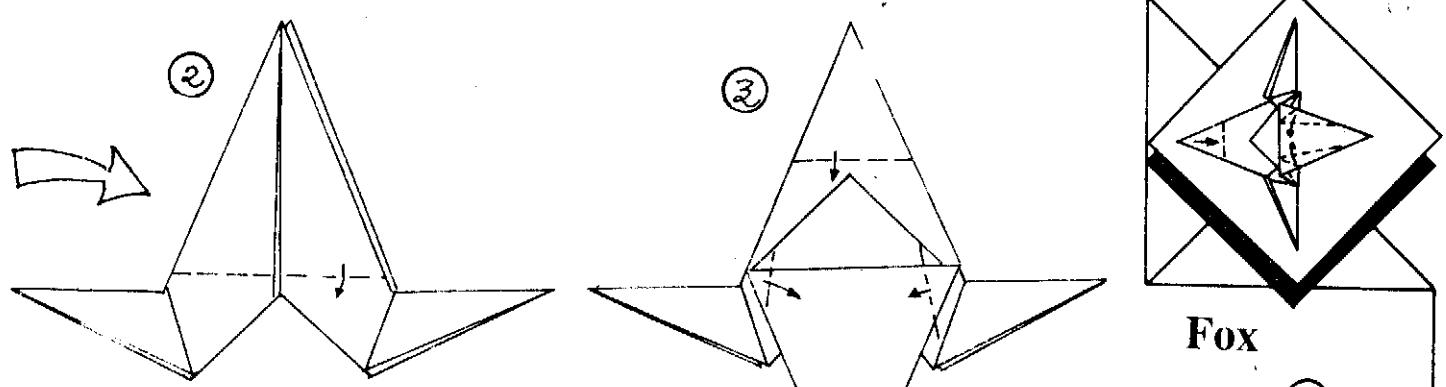
३) पुढील व मागील खालचे कोपरे आत दुमडा.

Tuck in the bottom sides.

आतील घड्या मध्यावर घ्या.

३) Fold lower corner in on dotted line. Repeat behind.

४) Inside view.

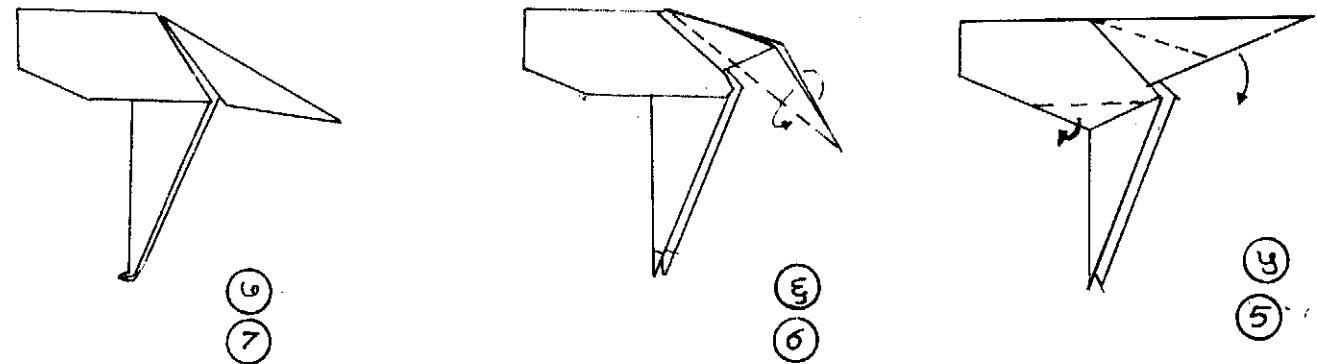
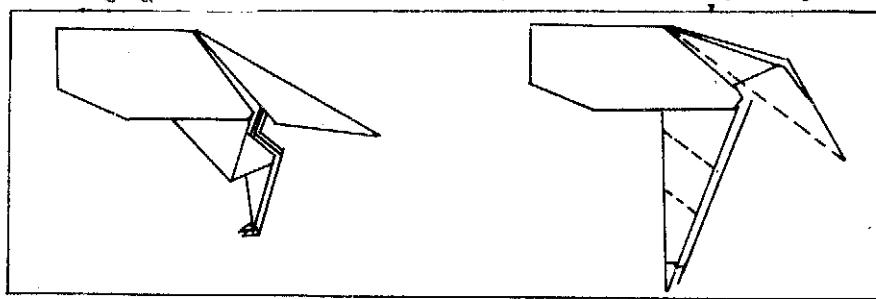
Fox

मागील भाग

- १) बर्डबेस तयार करा.
- २) पुढील धागाप्रमाणे खालील टोके वर घ्या. वरची पुढील घडी खाली घ्या.
- ३) कोपरे दुमडा
- ४) तयार घडी मध्यभागी दुमडा. पाय व शेपटीलं आकार घ्या. दोन्ही घाग जुळवून चिकटवा.

Rear section :

- 1) Begin with bird base.
- 2) Lift up bottom points as head section.
- 3) Fold corners and top flap.
- 4) Fold model at the centre.
- 5) Shape legs and tail. Join two parts together.

५) बाजू पुढून मागून मध्यापर्यंत दुमडा.

६) बाजू पुढून मागून मध्यापर्यंत दुमडा.

७) एका बाजूचे वरील टोक आत दुमडा.

८) Fold one upper tip inside

५) Fold sides to the centre. Repeat behind.

६) बाजू पुढून मागून मध्यापर्यंत दुमडा.

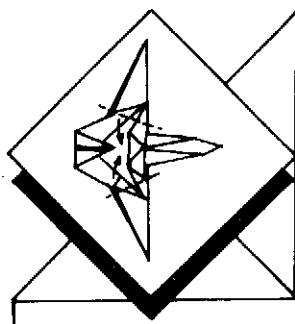
७) Tuck in the upper tip of the other side

८) Shape the model.

३५

Flower Basket

दुसऱ्या बाजूचे वरील टोक पहिल्या घडीच्या टोकाच्या आत अडकवून जरूर तर चिकटवा.

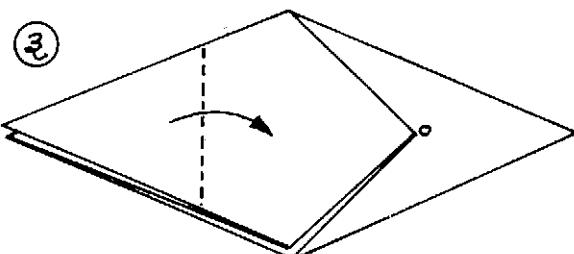
मोर

१

- कागद मोरपंखी २० ते ३० सें.मी. चौरस
- बळवेस करा. बाणाच्या दिशेने बाजूची घडी टुमडा.

२

- Begin with the bird base
- Fold side

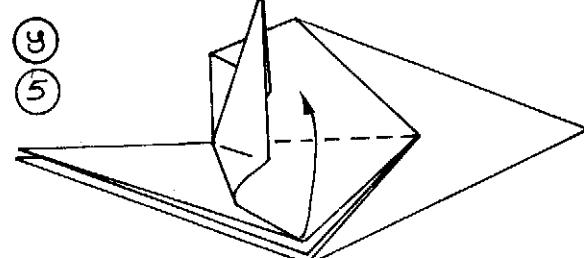
३

- खुणेपर्यंत घडीचे चरील टोक घ्या.
- Fold tip to the mark

४

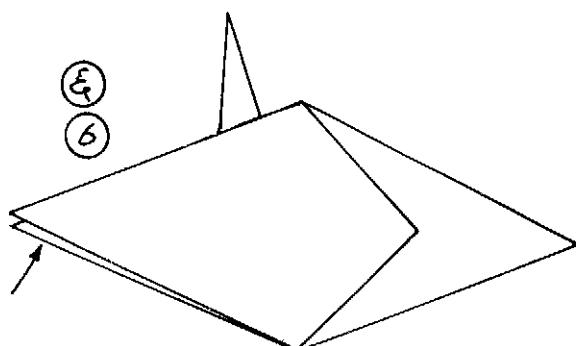
- Lift up central part to fold legs.
- पाय करण्यासाठी मध्य भाग चिमटून घडी करून वर उचला.

५

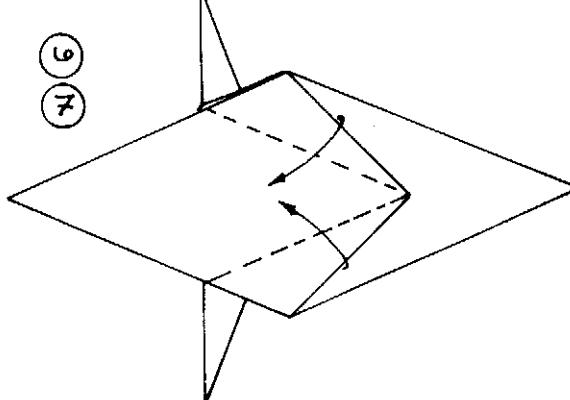
- उजव्या बाजूला घडी टुमडा.
Fold to right.

६

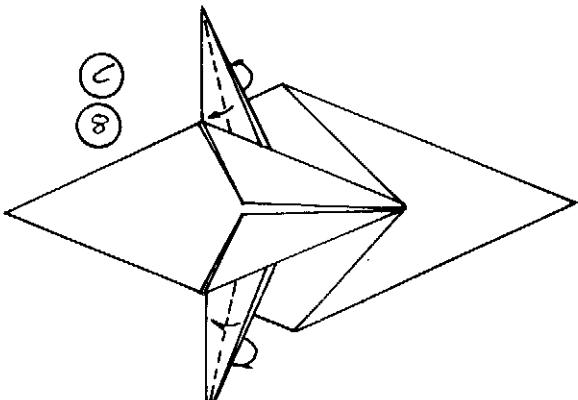
- याचप्रमाणे दुसरी घडी धालून डावीकडे घ्या.
Repeat the same for other leg.

७

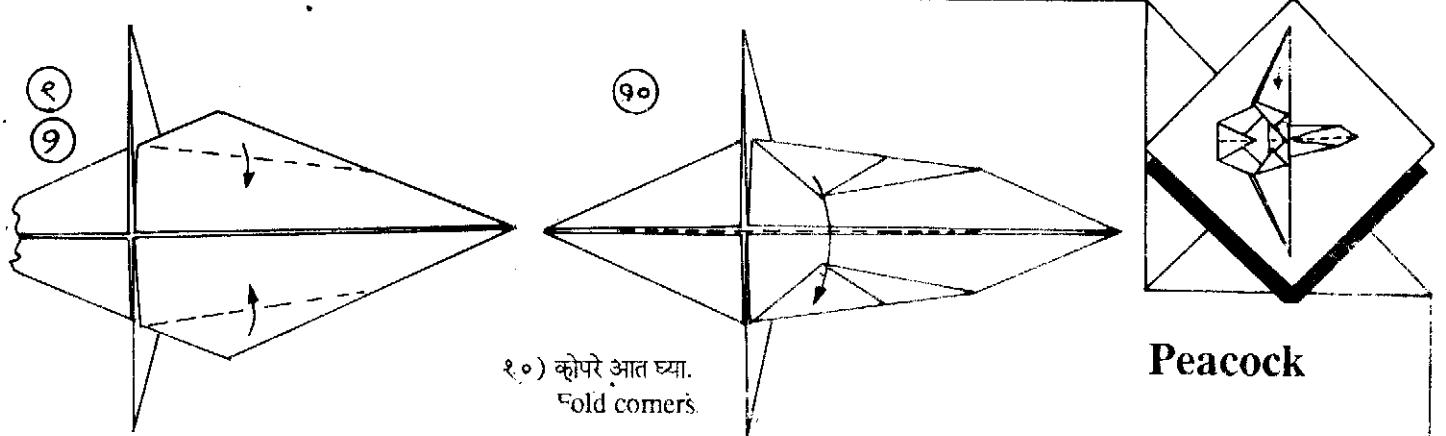
- बाणाच्या दिशेने बाजू मध्यापर्यंत टुमडा.
Fold sides to the centre.

८

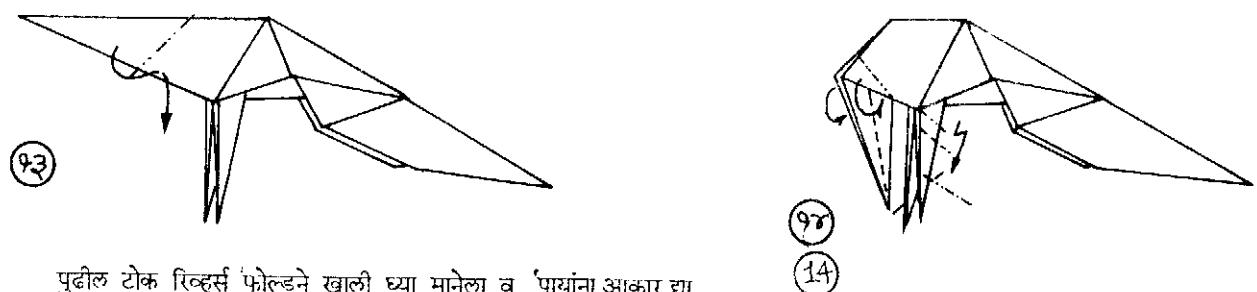
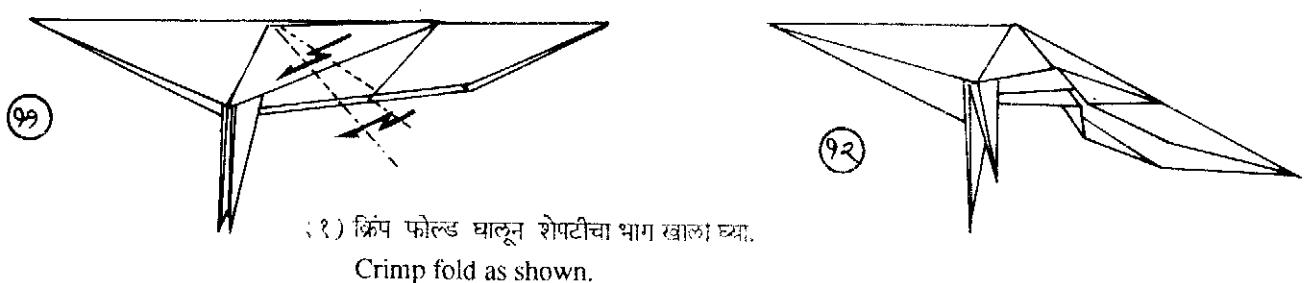

- पायाच्या घडीच्या बाजू टुमडून पाय बारीक करा.
संपूर्ण घडी उलटी कंरा.

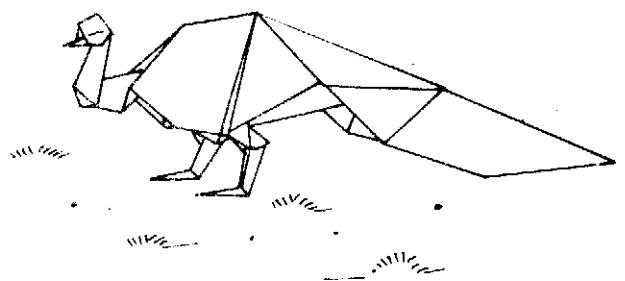
Fold sides of the legs.
Turn the model.

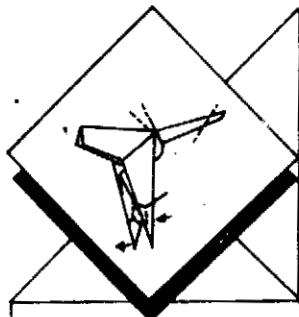

Peacock

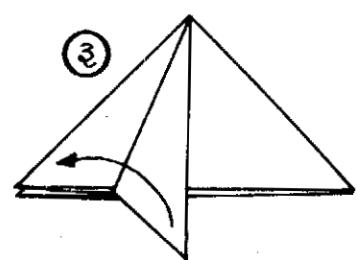
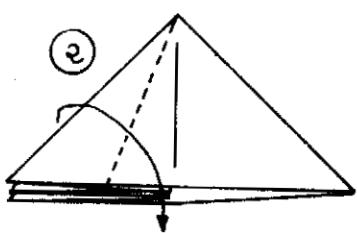
Inside reverse fold the front end to shape neck.
shape neck and legs.

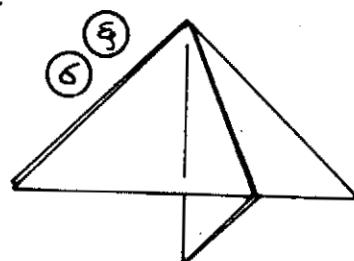
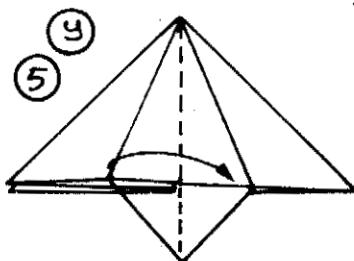
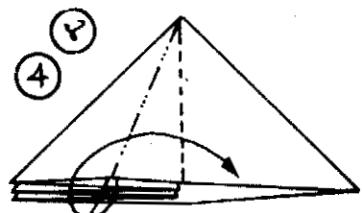

कुसुडामा

तीन-चार रंगाचे पोस्टर पेपर घेऊन त्याचे ६० चौरस घ्यावे.
रंग वर ठेवून फुर्याची घडी घालावी. बाजू मध्य रेषेपर्यंत
दुमहून उलगळून घ्यावी.

Use 3-4 colours. 60 squares of 12x12 cms.
Begin with waterbomb base. 1) Fold to the left.
2) Fold the upper layer up to the line.
3) Unfold.

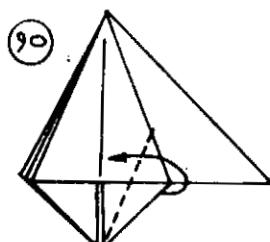
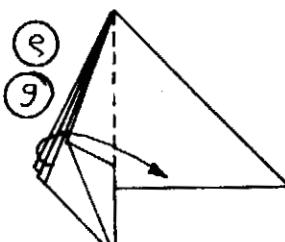
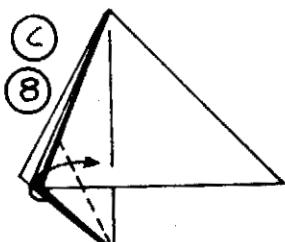
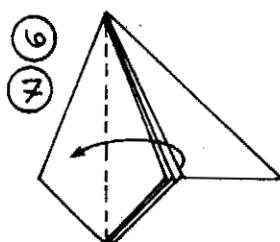

मधून मोकळी करून मध्यभागांचे घेऊन दृबाबो. घडी घालून बाजूला घ्यावा.

4) Open the inside and squash.

5) Fold to the right.

6) Fold other two flaps in the same way.

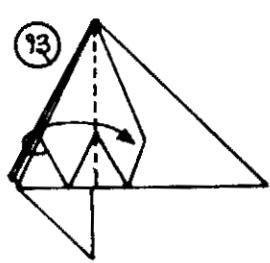
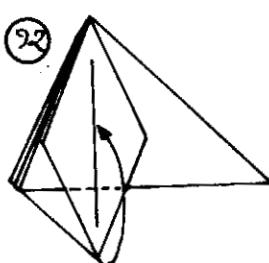
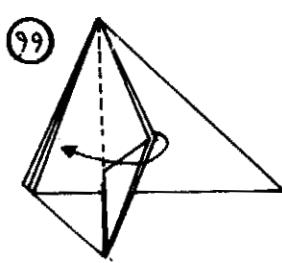

तीन बाजूच्या घड्याचा घालून डावीकडे घ्याव्या.

7) Fold all to the left. 8) Fold up to the line. 9) Fold only two layers to the right. 10) Fold up to the line.

कोपरा मध्यापर्यंत दुमहून घडी उजव्या बाजूला घ्यावी.

कोपरा दुमहावा.

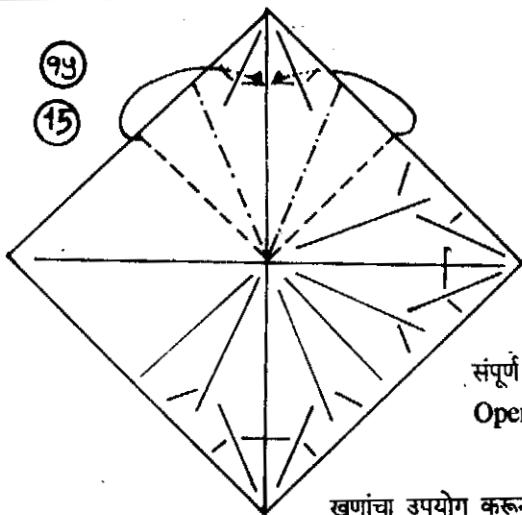

घडी उघडून टोक वर दुमहावे. याप्रमाणे, तीन बाजूंच्या घड्याचा घालव्या.

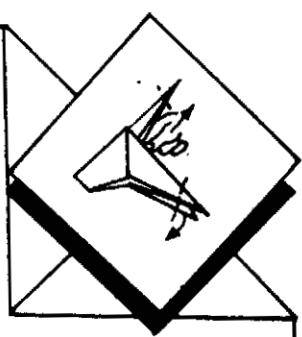
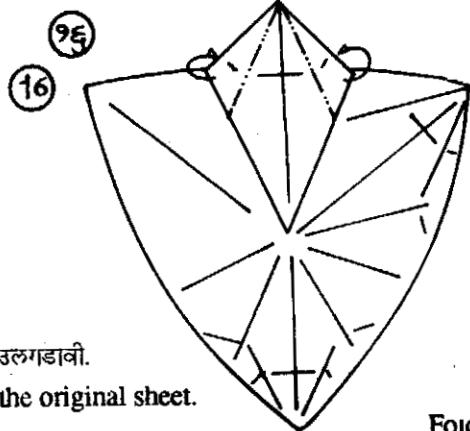
11) Fold only the upper layer to the left.

12) Fold the point upward.

13) Fold the other point upward.

संपूर्ण घडा उलगडावी.
Open to the original sheet.

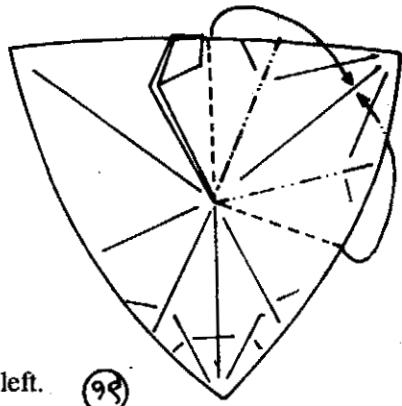
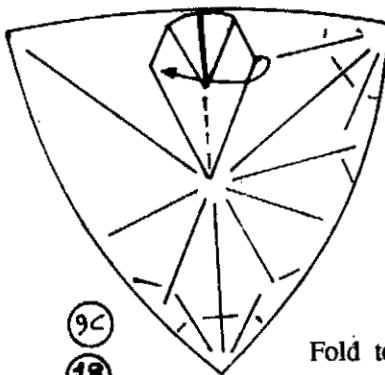
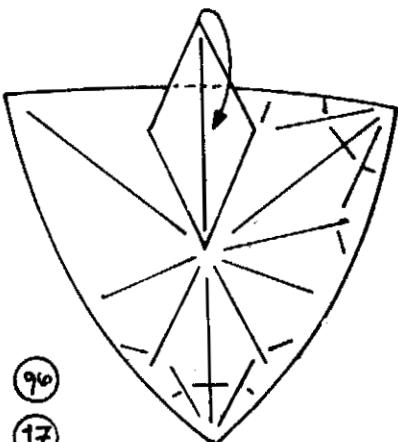

Kusudama

Fold backward.

खुणांचा उपयोग करून घड्यामागे घ्याव्या. वरील कोपरे दुमढावे.

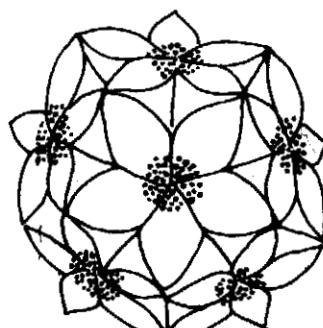
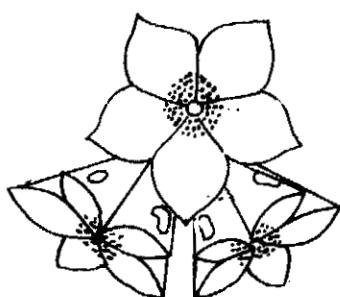
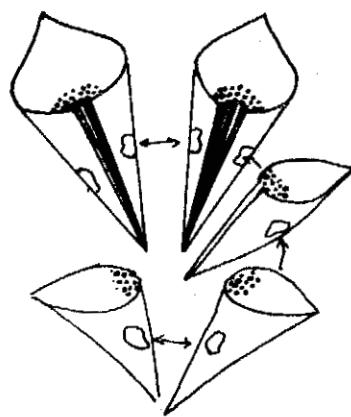
15) Fold the marked parts backward so that the edges meet on the center line.

Fold to the left.

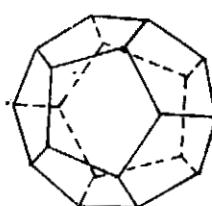
टोक खाली घ्यावे. तीन बाजू दुमडून पाकळी तयार होईल.

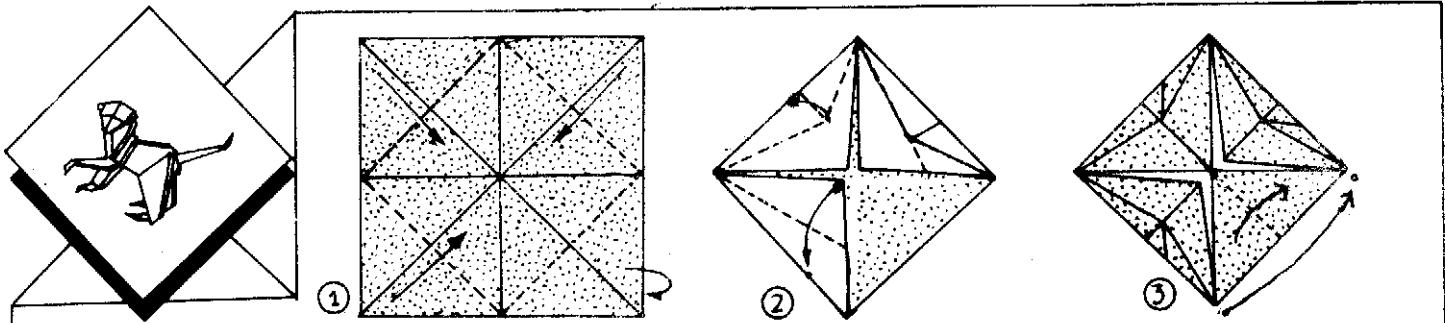
18) Fold the other corners except the corner marked.

एकूण १२ फुले करून आकृती पाहून जोडावी.

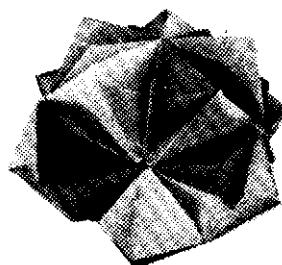
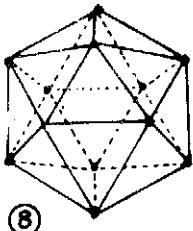
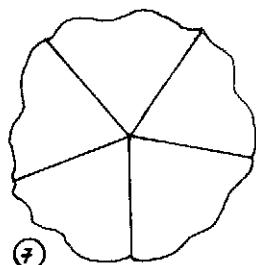
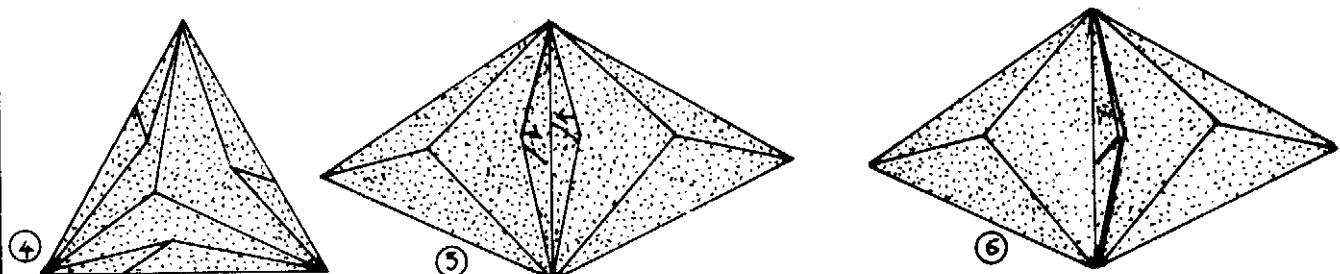
पांच पाकळ्या एकाला एक चिकटवून फूल तयार करावे.

कुसुडामा

Kusudama

रंगीत कागद 14×14 सें.मी. एकूण वेगवेगळ्या रंगांचे २० कागद घ्यावे.

- १) रंग वर ठेवून तीन कोपरे पुढून मध्यबिंदपर्यंत टुमडा. १ कोपरा मार्गे टुमडा.
 - २) त्रिकोनाची बाजू कडेच्या बाजूपर्यंत टुमडा. राहिलेली दूसरी बाजू याचप्रमाणे टुमडा. याप्रमाणे तीनहि बाजू.
 - ३) कोपन्याला कोपरा जुळवून चिकटवा.
 - ४) तयार त्रिकोनाकृती
 - ५) दोन त्रिकोनाकृती एकाला एक चिकटवा. याप्रमाणे पाच एकप्रित चिकटवा.
- प्रत्येक कोपन्याला पांचच त्रिकोनाकृती आहेत असे पाहून चिकटवत जा. गोलाकृती तयार होईल.

Cut 20 squares of different colour, 14×14 c.m.

- 1) Keep colour side up crease centres. Fold three corners to centre from front side and fold one corner back.
- 2) Fold edge of triangle to side twice. Repeat to other two corners.
- 3) Join two corners and glue to form triangular shape.
- 4) Finished shape.
- 5) Join five shapes together. Always see that every corner is with five triangles.